

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2015

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 sept 2015

Årgång 81

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 0455-23964

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - [epost: paul.assar@gmail.com](mailto:epost:paul.assar@gmail.com)

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Riksårsmötet	4-6

Spårösläggret	7
Baltops 2015	8-10

Heros	11
Ulvö fiskemuseum	12

En gammal bild berättar	13
Nordiskt kamratföreningsmöte	14
Sjömåtningskrattan	16-17
Transport av koncentrationslägerfångar	18-19
Framtidens ubåt	20-21
Nya böcker	22-23
Skeppsbrott	25
Carlskrona båteskader	26-27

Lokalföreningarna	32-42
-------------------	-------

Omslagsbild:

Vi ser fyra barkar, som kappseglar under Coldin Cup. Barken Biskopen med det svarta däck i betryggande ledning. Foto Ingemar Palm

Nummer 4 2015 utkommer i dec. Manusstopp den 11 nov

Nödvändigt med en hållbar och långsiktig försvarsplanering

Det är något speciellt med våra politiska makthavares ovilja eller oförmåga att fatta korrekta beslut i försvarsfrågan. I regeringsställning rustar man ner och i opposition är man redo att satsa på försvaret. Sådana här åsiktssvängningar gynnar naturligtvis inte försvarsmaktens långsiktiga arbete, utan skapar osäkerheter om statsmakternas viljeinriktning. Symptomatiskt är dessutom, att försvarsbeslut fattas ofta med en alltför optimistisk syn på omvärldsutvecklingen och en överdriven tro, att den tusenåriga freden har infunnit sig. Så tycks fallet ha varit vid det kalla krigets slut, när muren föll och Warszawapakten upplöstes och våra politiker beslutade att skrota det nationella försvaret. Vid flera försvarsbeslut har dessutom inriktningen av försvarets utveckling grundats på någon sorts återtagningsprincip, det vill säga, att statsmakterna anser sig i tillräckligt god tid kunna förutsäga, när omvärldsförändringen är av sådan art, att en förstärkning av försvarsförmågan är nödvändig.

Hösten 1939, när det andra världskriget bröt ut, var den svenska försvarsförmågan tämligen låg och trots, att ledande politiker förklarade att "vår beredskap är god", var nog Sverige inte berett att försvara sig mot en angripare. Det tre år tidigare fattade försvarsbeslutet vilade på en tioårsplan för en uppbyggnad av det svenska försvaret, men redan tre år in i den planen var kriget ett faktum. Sverige förklarade sig neutralt, men våra politiker tvingades bland annat konstatera, att flottans numerär sannolikt inte var tillräcklig för att på en acceptabel nivå genomföra den neutralitetsvakt, som skulle komma att bli nödvändig. Den nybyggnation, som hade beslutats, skulle bära frukt först om ett antal år, men det var ju nu, som fartygen behövdes! En kommission tillsattes för att utreda var, när och hur fartyg lämpliga att ingå i vår neutralitetsvakt kunde anskaffas. Valet föll på fyra äldre italienska jagare och kontrakt om anskaffning skrevs i januari 1940. Besättningar och diverse materiel skickades till La Spezia i Italien, där fartygen utrustades, provturer genomfördes och besättningarna genomgick den grundläggande utbildningen ombord. Hemfärden under våren och sommaren 1940 blev dramatisk med kollisioner, diverse haverier och uppbringandet av tankfartyget Castor som exempel på händelser utanför den dagliga rutinen. Färöincidenten, där förbandet uppbringades av den engelska flottan, var naturligtvis den mest dramatiska händelsen. Kommendörkapten Hagmans, chef för det svenska förbandet, omdömesgilla beslut och rådiga agerande vid det tillfället, parallellt med svensk diplomati möjliggjorde fartygens fortsatta färd till Sverige och tjänstgöring i den krävande neutralitetsvakten under resten av kriget.

Med det händelseförloppet som faktaunderlag kan vi

konstatera nödvändigheten av en hållbar och långsiktig försvarsplanering. Om våra politiker i tillräckligt hög grad hade insett allvaret i omvärldsutvecklingen och hur snabbt det säkerhetspolitiska läget försämrades i Europa, hade antagligen försvarsbeslutet 1936 fått en annan inriktning. I stället för en nådatid om tio år, då beslutet skulle vara genomfört och en acceptabel försvarsförmåga uppnådd, fick vi tre år och Sverige var inte på långa vägar redo att försvara sin territoriella integritet vid krigsutbrottet. Under 40-talet levererades visserligen två kryssare och ett antal jagare till flottan, men det var för sent och därför tvingades Sverige till det inte helt lyckade vapenköpet 1940. Den förvarningstid om tio år, som uppenbarligen låg till grund för försvarsbeslutet, var hel fel uppskattad.

En förvarningstid ska medge att signaler om förändringar i omvärlden uppfattas, tolkas rätt och beslut fattas om lämpliga åtgärder, tillräckliga medel avdelas och anskaffning utbildning med mera genomförs! Vid försvarsbeslutet 1936 var planen 10-årig, men redan efter tre år stod kriget för dörren. Vid det kalla krigets slut avsågs den svenska operativa planeringen grundas på en återtagningsprincip, som dock övergavs, innan den till fullo hade implementerats. Våra politiker valde att nedrusta det nationella försvaret med förhoppningen, att tillräcklig förvarning skulle ges, om ett behov av högre försvarsförmåga skulle uppstå. Idag står vi med ett i princip avvecklat nationellt försvar och det är sannolikt inte möjligt att lyfta försvarsförmågan från "mycket låg" till "tillräcklig" på den korta tid, som antagligen kommer att stå till förfogande. Den långsiktiga beredskapen och försvarsförmågan, som ett möjligt hot kräver, måste därför vara sådan, att de operativa kraven kan innehållas inom en relativt kort tid. Det nyss fattade försvarsbeslutet, som inte på långa vägar tillfredsställer Försvarmaktens behov, verkar ha fattats med någon form av återtagningsprincip i botten. Det är här och nu, som beslut måste fattas, om vilken nivå vår försvarsförmåga skall ligga på och vilka hot som ska kunna mötas. Försvarets utveckling för de närmaste fem åren har fastställts av riksdagen och våra politiker har därmed angivit, vilken risknivå de anser vara godtagbar. Beslut om framtiden, som fattas i efterhand, blir sällan några bra beslut.

Johan Brund

Riksårsmötet i Västervik

Det blev tre riktigt soliga och sköna dagar i Västervik, när Flottans Mäns Riksårsmöte genomfördes i staden. Platsen var Lysingsbadet även denna gång. Sedan förra gången vi höll till på Lysingsbadet, så har det hänt en hel del i vår stad. Den gamla restaurangen på Slottsholmen har rivits och i stället kommer ett nytt hus att byggas. Det kommer att innehålla en del lägenheter av andelskaraktär, restaurang, ett flytande hotell m.m. Det är Västervikssonen Björn Ulvaeus som tillsammans med ett exploateringsföretag blir byggherre. I samband med nyproduktionen kommer hela Slottsholmen att snyggas upp.

Vi har fått en utställning om det svenska örlogsfartyget Mars till vårt lokala museum. Hon gick under i strid under det nordiska sjuårskriget 1564. Nu finns intressanta filmer om dykningarna, en del föremål och en massa fakta om vraket på Västerviks Museum. Lysingsbadet har fått ett nytt äventyrsbad och det var också i denna byggnad, som fredagens förbrödringsmiddag avåts.

Som vanligt hade styrelsen sitt sammanträde på fredagseftermiddagen. På lördagen hissades den svenska flaggan klockan 8 och klockan 9 började mötet med lokalföreningarnas presidier. Vi fick en rapport om medlemsregistret, som nu fungerar bra och instruktioner om, hur det skall skötas. På vårt kansli i Stockholm kommer att finnas en manual för registret och det är lämpligt, att varje lokalförening införskaffar en sådan. Medlemsvård, veteranstöd, kompetenskatalog liksom utnyttjandet av Facebook gicks också igenom.

Nästa års Riksårsmöte kommer att äga rum den 22-24 maj på Helsingfors-färjan. Det är Norrlandsföreningarna, som har ansvaret. Det kommer att finnas buss till Stockholm från flera större orter i vårt land. Så blev det

Fanvakten från vänster Christer Warfvinge, Tony Wärdig och Bo Nord

rapporter från våra lokalföreningar, som var övervägande positiva. God anda, kontroll över medlemsutveckling och meningsfulla aktiviteter rapporterades och förbundsordförande Johan Forslund sammanfattade med, att han kände att vår organisation är trygg och står stark för framtiden.

Eftermiddagen ägnades åt allahanda aktiviteter och besök i staden. Växjöborna åkte hem till Lennart Necko

Deltagarna samlade på Lysingsbadet

Den nya förbundsstyrelsen. Sittande från vänster. förbundsordförande Johan Forslund och sekreterare Bo Schagerberg. Stående från vänster. Jan Wikberg, Lars-Erik Uhlegård, Göran Löfgren, Rolf Pärnhem samt Örjan Sterner. På bilden saknas Lennart Persson och Lars Linde.

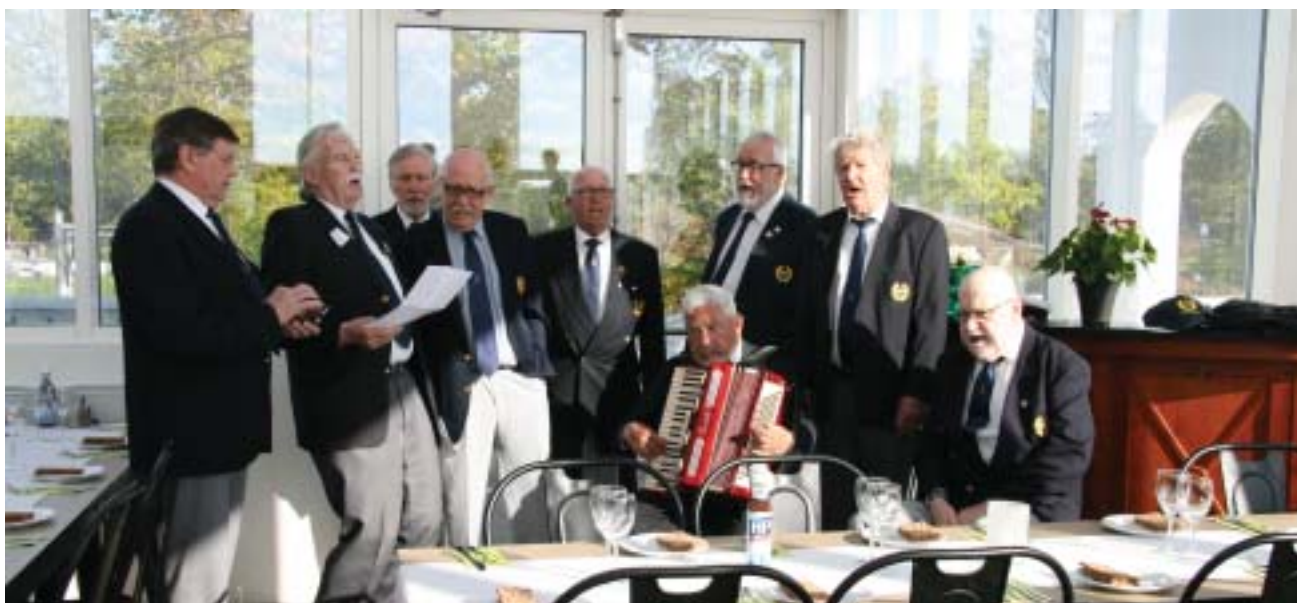
Nilsson och beundrade hans båtmodeller. De fick både kaffe och sång och kunde berätta en och en annan historia från Neckos båtars förebilder. Ett gäng gick på ölprovning i det gamla fängelset mitt i staden. Det är nu ombyggt till ett modernt hotell och har eget ölbryggeri. Besöket blev mycket uppskattat och ölen läskade gott.

Riksårsmötet genomfördes i vederbörlig ordning på eftermiddagen, med parentation, val och beslut om ansvarsfrihet och budget. Så följde en genomgång av höstens begivenheter med konferens i Stockholm om Italienjagarna den 13 november och påföljande LOF-konferens den 14 november. Den 13 juni kommer Flottans Män att ombesörja flaggningen på af Chapman i Stockholm.

På kvällen den sedvanliga banketten. Förbundsordförande Johan Forslund berättade, att han varit i kontakt med Sven-Bertil Taube och också inbjudit honom till festen. Sven-Bertil sade, att han väl mindes sin far Ewerts stora engagemang i Flottans Män, men att han tyvärr inte hade möjlighet att komma till Västervik. Han skänkte en signerad CD till Flottans Män och denna lottades ut på kvällen. Lottförsäljningen inbringade 2 740 kronor, som vi beslutade skulle skänkas till vår tidning – Flottans Män.

Christer Warfvinge i slutet av maj 2015

Foto Bo Nord

Flottans Mäns Sångarlag från Västervik roade med några sånger.

Vid Riksårsmötet i Västervik utdelades förtjänsttecken m.m. till förtjänta medlemmar enligt nedan.

Namn	Lokalförening	Utmärkelse
Rune Stang	Nynäshamn	Hedersankare nr 99
Bertil Andreasson	Göteborg	Hedersankare nr 100
Bengt Olsson	Haninge	Hedersankare nr 104
Gunnar Gunnarson	Ängelholm	SMKR Förtjänstecken i guld nr 566
Karl-Erik Hedberg	Nynäshamn	SMKR Förtjänstecken i guld nr 567
Gunnar Ekblad	Göteborg	Ankarmedalj i guld nr 140
Tore Nyblom	Göteborg	Ankarmedalj i guld nr 141
Willy Almberg	Norrköping	Ankarmedalj i guld nr 142
Lennart Berntsson	Varberg	Ankarmedalj i guld nr 144
Sten Svensson	Växjö	Ankarmedalj i guld nr 145
Jan Knutsson	Norrköping	Ankarmedalj i guld nr 146
Roger Sundberg	Karlstad-Värmland	Ankarmedalj i silver nr 194
Linda Leibing Hedén	Nynäshamn	Ankarmedalj i silver nr 195
Berit Åberg	Nynäshamn	Ankarmedalj i silver nr 196
Hans von Konow	Haninge	Ankarmedalj i silver nr 197
Owe Jonsson	Haninge	Ankarmedalj i silver nr 198
Erling Olsson	Lysekil	Ankarmedalj i silver nr 199
Per Lyrheden	Lysekil	Ankarmedalj i silver nr 200
Jan-Otto Pettersson	Lysekil	Ankarmedalj i silver nr 201
Georg Södergren	Norrtälje	Ankarmedalj i silver nr 202
Bengt Enlund	Norrtälje	Ankarmedalj i silver nr 203
Bengt Hylander	Norrtälje	Ankarmedalj i silver nr 204
Karl-Erik Björk	Karlshamn	Ankarmedalj i silver nr 205
Jan-Christer Steinbach	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 206
Arnold Ragnarsson	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 207
Ralf Karlsson	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 208
Christer Dahllöf	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 209
Curt Andersson	Härnösand	Ankarmedalj i silver nr 210
Göran Andersson	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 211
Alf Martinsson	Göteborg	SMKR guldplakett nr 206
Harry Dahl	Göteborg	SMKR guldplakett nr 207
Göran Hagström	Norrtälje	SMKR bronsplakett
Jarka Nyblom	Göteborg	Ankarmedalj i rosett nr 112
Britt Wersén	Nynäshamn	Ankarmedalj i rosett nr 113
Irène Ericson	Karlshamn	Ankarmedalj i rosett nr 114

Riksordförande Johan Forslund delar ut förtjänsttecken i guld till Gunnar Gunnarson Ängelholm och hedersankare till Rune Stang Nynäshamn,

Spårösundslägre – vid den södra sjövägen till Västervik

Flera av kamraterna i Flottans Män har fina minnen från Spårösundslägre. Där tillbringade de några somrar som aspiranter i Sjövärns-kåren, härliga lärorika veckor, som bäddade för ett fortsatt liv i flottan. En av dem, Ove Ohlin, började som aspirant redan 1949 som 16-åring och blev så småningom, 1962, skolchef. Ove och undertecknad tillsammans med våra fruar åkte ut till Spårö en varm och härlig dag i början av juli. Oves fru Ebba hade gjort i ordning kaffe och härliga mackor.

När vi närmade oss målet, pekade Ove ut badplatsen, som också var exercisplats. Plötsligt fick han en annan klang i stämman, ja, han blev på något sätt mycket yngre. Detta förstärktes, när vi kom fram. Hans entusiasm gick inte att ta fel på. Det var den gamle skolchefen, som kom tillbaka till ungdomens dagar. Han pekade ut föreläggningen av aspiranterna, matsalen med föreläsningssal och kök. Han berättade om potatisskalning och latrintömning ute på fjärden, dit man rodde med åtta- eller tiohuggare, långseglingar till Gotland och tillbaka.

Spårösund är en underbart vacker plats. Sundet går mellan två höga bergsöar, Grönö och Spårö. Lägre ligger på Grönö mitt emot det mäktiga stupet på Spårö med Spåröbåken på toppen. Båken är tyvärr i mycket dåligt skick och tillträdesförbud gäller. Putsen har flagnat och lejarna upp till toppen är ej längre ordentligt förankrade. Det finns stora sprickor i murarna. Men Spåröbåken är fortfarande ett viktigt sjömärke.

Vi gick vidare över bergknallen till hamnen. Ove visade platsen, där han stod som skolchef och övervakade, när segelbåtarna gjordes sjöklara. Så kom vi fram till det gamla tullhuset från sent 1700-tal. Där fanns officersföreläggningen och Ove pekade ut fönstret till skolchefens expedition liksom det bästa rummet i hela huset – hans sovrum. Ove menade, att det borde finnas utemöbler här någonstans. Och mycket riktigt, när vi tittade in på den lilla plankomgårdade gården, så stod där ett bord och fyra stolar. Där i det lilla vita huset på gården hade vi arresten, berättade Ove. Numera är det lilla vita huset bastu, men den används nog numera alltför sällan. Så lyfte vi ut stolar och bord och satte oss tillrätta. Kaffet och specialmackan smakade som en riktig festmåltid. Hela tiden passerade fritidsbåtar i sundet.

När vi precis ätit färdigt, kom som på beställning ett av Sjöhistoriska museets fartyg från flottan. Det var minsveparen M 20, som kom från Visby och skulle ligga i Västerviks hamn över natten. Ove berättade, att han i unga år var fartygschef på en M-båt. Vi utväxlade hälsning och det blev senare ett besök ombord, när minsveparen väl lagt till vid skeppsbrokajen i Västervik.

Christer Warfvinge

Ove Ohlin, skolchef på Spårö 1962

Ove och Ebba Ohlin idag

M 20 i Spårösund

Tiohuggare, dock ej Spårösund

Baltops 2015

Årets Baltops genomfördes i juni och enda deltagande svenskt fartyg var korvetten Malmö. Här ger olika medlemmar ur besättningen sin syn på verksamheten. Artikeln är tagen från Marinbloggen med vederbörligt tillstånd från sammanställaren, Jimmie Adamsson, informationschef vid 3.sjöstridsflottiljen.

Baltops sammanfattas
av *HMS Malmö*s besättning

BALTOPS 2015 börjar gå mot slutet för *HMS Malmö*s del och förtöjning sker lagom så, att besättningen ska hinna hem till välförtjänt midsommarfirande. För huvuddelen av övriga deltagare avslutas övningen med en helg i Kiel för att diskutera erfarenheter. Även Sverige deltar med viss personal.

Övningen har för *HMS Malmö*s del varit förhållandevis lågintensiv, under de två veckorna fartyget har varit till sjöss. Jämfört med våra nationella övningar hemma så är tempot i BALTOPS betydligt lägre, än vad vi är vana vid från exempelvis SWENEX.

– Baserat på mina tidigare erfarenheter av BALTOPS så var vi förberedda på ett lägre tempo än normalt. Även rent stridstekniskt så är det på en lägre nivå, än vad vi övar nationellt. Besättningen har gått in i övningen med vetskapen om, att vårt deltagande ska ses i ett större sammanhang, där vi är en liten säkerhetspolitisk bricka i ett större spel. Vårt deltagande i internationella övningar är viktigt och stärker banden till NATO och våra grann-

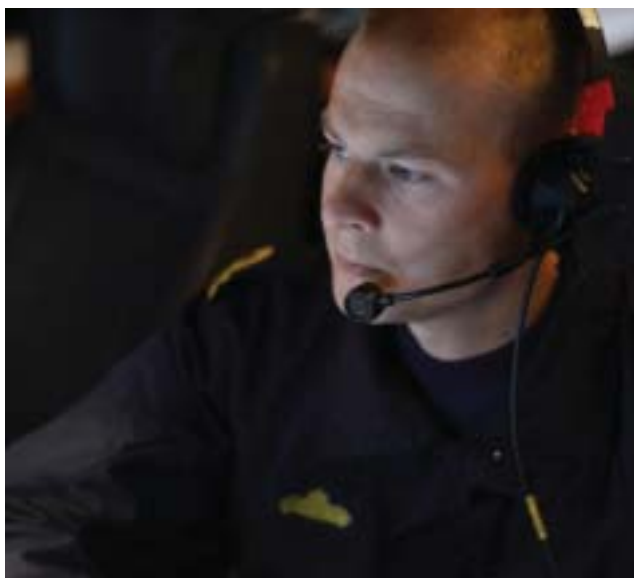
länder i Östersjön enligt regeringens uttalade vilja. Dock så har flera av momenten varit riktigt bra för fartyget, säger Niklas Wiklund, som är fartygschef på *HMS Malmö*.

Den sista veckan av övningen är helt scenariostyrd, vilket innebär, att besättningen inte vet, vad som kommer att hända, utan blir istället tilldelade stridsuppgifter från högre chef. Syftet är att efterlikna verkligheten vid en liknande operation och att säkerställa, att befälskedjan, samband och metodik fungerar utan större friktioner. *HMS Malmö* ingår i en task group, som kan få ett stort spektrum av stridsuppgifter. Detta ställer höga krav på tydliga order och koordinering från högre chef.

Peter Lindén är stridsledningsofficer ombord.

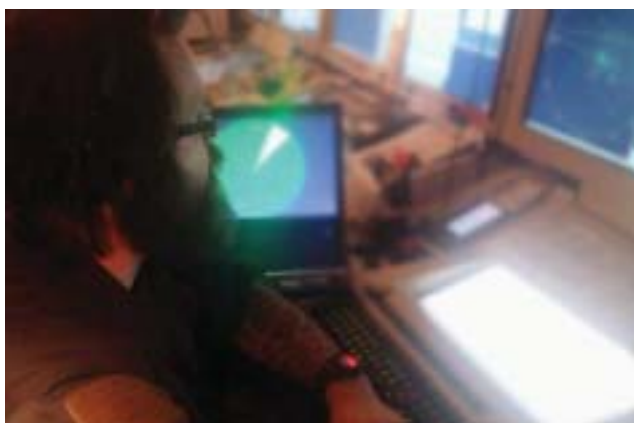
– Under scenariofasen måste vi ha en hög mental beredskap för att snabbt växla tempo. Dessutom blir det ett

taktiskt spel, där man vill försöka påverka motståndarens agerande och vända det till sin egen fördel

För signalspaningspersonalen ombord så har övningen gett operatörerna chansen att verka i en annan kontext, än vad de är vana vid och tillsammans med andra enheter, vilket är nyttigt, även om den viktiga robotmålsökarsimuleringen har saknats under luftförsvarssövningarna.

– Sista dygnets uppgift att dolt skugga motståndarna från det fiktiva landet Bothnia har varit en relevant och bra uppgift för *HMS Malmö*, berättar Christian Raxell som är signalspaningsbefäl ombord.

Malwina Doperiala och Viktor Dahl Svensson, som också är signalspanare, menar, att det har varit många intressanta fartyg, som gjort, att man måste arbeta på ett annat sätt än vanligt. Malwina Doperiala säger, att

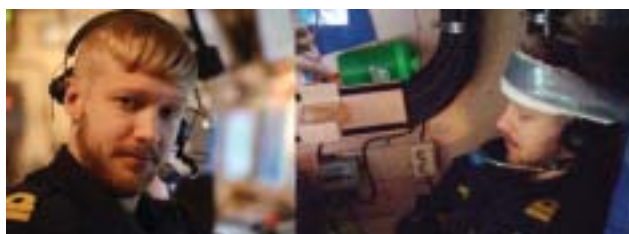
– Även om övningen har varit lågintensiv, så har jag upplevt motsatsen för mig inom signalspaningen. Det var dessutom roligt med pre-sail conference i Polen, när man fick se alla fartyg i hamn och träffa andra besättningar. Under övningen fick jag även möjlighet att åka med den danska fregatten Peter Willemoes under en dag. Det var roligt och givande att träffa en annan besättning från en annan nation och se, hur de arbetar.

– Att plocka radarn på de amerikanska bombflygplanen B-52, när de flög in över Sverige, var helt klart en höjdpunkt ” säger Viktor Dahl Svensson.

Personalen ombord går i ett vaktssystem med sex timmars arbete och sex timmars vila. På de lediga sex timmarna ska man både hinna med att äta, sova och kanske försöka hinna med ett fyspass. På tal om den skiftande intensiteten i övningen, så kan det ibland medges vila på drabbningsplatserna. För att inte luftförsvarsofficeren skulle drabbas av så kallad gamnacke, så löste fartygets tekniker även det problemet. Den här gången med universalverktyget silvertejp.

– Det är tur att man har omtänksamma kollegor”, säger Richard Hedström

För andra ombord som maskinpersonal, system- och vapentechniker samt kockar så rullar livet till sjöss på som vanligt. För driftpersonalen, så är det ingen större skillnad i det dagliga arbetet, oavsett om det är övning eller insats, nationellt eller internationellt. Jobbet ska göras, materielen ska underhållas och ibland repareras. Trots att *HMS Malmö* är 30 år gammal, så har fartyget inte haft några begränsande haverier eller funktionsbortfall under övningen. Många av de andra deltagande fartygen, som är betydligt yngre, har haft det betydligt värre ombord. Vissa har dessutom tvingats lämna övningen i förtid.

Niklas Nordström Lantau är vapentechniker ombord:
– Min uppgift är att lösa systemfel med FC prioritering som riktlinje, detta oavsett vad vi gör, eller var vi är.

En av fartygets maskinister, andremaskinisten Tobias Andersson, instämmer:

– Som tekniker är det inte så stor skillnad. Logistikkedjan är dock helt annorlunda än hemma och kräver ett annat arbetssätt. Övningen har ändå varit rolig och gett oss vissa nyttiga erfarenheter från andra nationer.

På fartygets manöverbrygga arbetar de enda tre i besättningen, som har utsikt och därmed har haft förmånen att få njuta av sommarsolen och det fina vädret under övningen. Bemanningen under ordinarie beredskap på bryggan är en manöverofficer, som framför fartyget, en rorgångare samt en utkik.

Navigationsofficer Mathias Gustafson har sett många fartyg under alla timmar, han tillbringat på bryggan.

– Det har varit intressant att öva med fartyg från andra länder. Men vi har även haft påhälsning av icke deltagande nations örlogsfartyg och flygplan vid ett flertal tillfällen under övningen. Vi har fått se ett antal spektakulära flyguppvisningar på mycket nära håll.

Sammanfattningsvis kan konstateras, att svenska marinens fartyg, oavsett i vilka övningar eller insatser vi deltar i, alltid levererar, vad som är efterfrågat av högre chef inom ramen för, vad fartygen har kapacitet till. För HMS Malmö och besättningens del stundar midsommar och en veckas välförtjänt ledighet, innan det är dags för nästa uppdrag.

60 år i flottans tjänst

Heros vid sjösättningen den 11 augusti 1955. I bakgrunden kryssaren Tre Kronor. Karlskronavarvets fotoarkiv.

Ekipagets i Karlskrona bogserbåt *Heros* fyllde den 11 augusti 60 år. Det var nämligen den 11 augusti 1955, som nybygge nr 331, *HMS Heros*, sjösattes vid dåvarande Marinverkstäderna. Efter slutliga provturer i november samma år gick hon i tjänst vid Ekipaget i december 1955. Födelsedagen firades med öppet hus, kaffe och tårta.

Heros har hela tiden funnits vid Ekipaget i Karlskrona och självklart är det bogseringar, förhalningar, dockningar m.m, som varit huvuduppgiften. Men hon har också använts för torpedbärgning, isbrytning och diverse andra uppgifter. Nu närmar sig slutet för bogserbåten, då en ny holländsk tillverkad bogserbåt levereras i november i år.

Heros är den största av ekipagets tre bogserbåtar. De två mindre heter *Ran* och *Tyr*. Vid vissa dockningar och förtöjningar erfordras två bogserbåtar.

Vi episoden med U 137 1981 fanns fartyget på plats vid Gåsefjärden och var också en av de fartyg, som eskorterade den sovjetiska ubåten ut på internationellt vatten.

År 1984 genomgick *Heros* en omfattande ombyggnad, vilken innebar att de gamla sjucylindriga Nohabdieslarna ersattes av betydligt lättare Scaniadieslar DC 14. Vidare byggdes bryggan in, fartyget utrustades med bogpropeller och med en HIAB-kran med en lyftkapacitet av 12 ton.

Den största nackdelen med bogserbåten är, att hon rullar ordentligt i sjön, vilket har förorsakat sjösjuka hos många besättningsmän genom åren.

Heros har en längd av 23 meter, en bredd av 7 meter och ett djupgående av 4 meter. Farten är cirka 11 knop.

Den nya bogserbåten får en längd av drygt 29 meter, bredd drygt 10 meter samt ett djupgående på 4,5 meter och får en fart om 12 knop. Dock blir lastkraften mer än dubbelt så stor, 550 ton mot *Heros* 205.

Tidningen återkommer, när den nya bogserbåten är levererad.

Olle Melin

*Heros i Örlogshamnen,
Karlskrona.
Foto Olle Melin*

Ulvö fiskemuseum fyller ett stort behov

Efter mer än tio års utredande, överklaganden och raggande efter pengar invigdes det efterlängtade fiskemuseet i Ulvöhamn utanför Örnsköldsvik i mitten av juni. Ekonomiskt handlar det om en satsning på sammanlagt 3,3 miljoner kronor.

Många honoratiories och intresserade fanns på plats vid invigningen den 13 juni, bland annat länsrådet Eva Caron från länsstyrelsen i Västernorrland samt Erika Larsson, som representerade länsmuseum Murberget. Det blågula bandet klipptes av kommunstyrelsens ordförande i Örnsköldsvik, Glenn Nordlund.

Undertecknad guidades vid ett besök i fiskemuseet i slutet av juni av de båda kunniga guiderna Agneta Alenius Madsen och Sven Bodin. De senare är av fiskarsläkt, född i fiskeläget Trysunda några kilometer norr om Ulvön.

Hälften av pengarna som museet kostat att förverkliga kommer från EU:s strukturfonder. Medfinansierar är även bland annat länsstyrelsen och Örnsköldsviks kommun, som även skänkt tomten till Ulvö kapellag.

- Detta är något vi länge har saknat på Ulvön, konstaterar projektledaren i Ulvö kapellag, Janne Bagge. Vi är oerhört glada och tacksamma att museibygget nu äntligen är i hamn.

- Museet hjälper oss att lyfta fram och visa upp kulturarvet från generationer av fiskare och skärgårdsbor.

Museet har placerats ett stenkast från hamnen, där färjan från fastlandet lägger till. Det är tomten som användes av lotsbåtarna från en numera nedlagda lotsstationen, som nu har gett plats åt museet.

Museet består av sjöbod, gistvall och hembygdsgården, som flyttats till den nya platsen och blivit kokhus, som det faktiskt varit en gång i tiden. Länsmuseum Västernorrland och Örnsköldsviks museum har kopplats in för att säkerställa att arbetet med museet utförs på ett tidsenligt korrekt sätt.

Sjöboden blir hjärtat i anläggningen. Den tillverkas hantverksmässigt i timmer med kraftig plank för golv och bryggor. Grundläggningen görs traditionsenligt med stenkista och liggande stockar. Byggnaden indelas i sex olika utrymmen, sjöbodens huvudrum, bodsvale, vedbod, båtlänning och brygga samt bodskulle.

Sjöboden har byggts på pricken, som fiskarbefolkningens sjöbodar såg ut vid förra sekelskiftet. Enligt projektbeskrivningen kommer det till och med att lukta, som det gjorde förr i sjöbodar. En samling tidsenliga båtar kommer också att visas upp för besökarna.

Ulvö Kapellag driver sedan många år även Lotsmuseum på toppen av Lotsberget. Där fanns den tidigare lotsutkiken. På museet får man veta mer om lotsarnas liv och

Agneta Alenius Madsen fångade de många besökarnas intresse genom att berätta hur fiskarbefolkningen på Ulvön levde och fiskade vid förra sekelskiftet.

tuffa arbete. Lotsutkiken byggdes redan 1850. Lotsningen på Ulvön upphörde 1966-1967.

Uno Gradin

Foto Uno Gradin

Skickliga och kunniga guider vid besöket var Agneta Alenius Madsen och Nils Bodin.

Vad en gammal bild kan berätta

Det är mars månad 1950 och i Karlskrona äger en omfattande militärparad rum. Det är garnisonens förband som gör förbimarsch i parad för befälhavande amiralen, konteramiral Gösta Ehrensvärd med anledning av dennes förestående pensionsavgång den 1 april.

Från Karlskronas grundläggning 1680 fanns till hösten 1966 en befälhavande amiral i Karlskrona. Omorganisationen 1966, med ändrad militärområdesindelning, placerade en eventuell amiral i ledningen i Kristianstad, en bit från havet.

Titeln befälhavande amiral har funnits i olika omgångar, dels 1680-1713, dels 1814-1872 och slutligen 1901 till 1966. Därutöver har befattningen kallats dels President i Amiralitetskollegium, dels överkommendant och dels stationschef.

Sammanlagt har 45 amiraler passerat revy på befattningen från den första, Hans Wachtmeister 1680-1713 till den sista, Stig Bergelin, 1963-1966.

Fram till 1933 hette förbandet i Karlskrona garnison Karlskrona station, 1933 blev detta Sydkustens marindistrikt (MKS), som 1957 blev Marinkommando syd (MKS).

1966 fick förbandet namnet Sydkustens örlogsbas, som 1990 slogs samman med Blekinge kustartilleriförsvar till Sydkustens marinkommando (MKS). År 2000 hette förbandet Sydkustens marinbas (MBS) som 2004 blev enbart Marinbasen. När är det dags för nästa ändring?

Amiral Gösta Ehrensvärd efterträddes av amiral Erik Samuelsson, som verkade i befattningen till 1958.

Olle Melin

Befälhavande amiralen i Karlskrona, konteramiral Gösta Ehrensvärd, tar emot garnisonens trupper i samband med förestående pensionsavgång

Trupp ur Karlskrona kustartilleriregemente (KA 2) hälsar avgående amiralen.

Foto ur general Alf Nymans privata fotosamling.

35. Nordiska Militära Kamratföreningsmötet

Svenska delegationen klar för avmarsch. I täten tidigare ordföranden i SMKR Christer Olofsson

Det 35. Nordiska Militära Kamratföreningsmötet ägde rum i Aalborg i Danmark 17 – 21 juni. Tyvärr sammanföll mötet med vår svenska midsommar, vilket gjorde, att deltagarantalet blev lägre än förväntat. Men det blev en svensk delegation trots kollisionen och den leddes av tidigare ordföranden i Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund (SMKR), Christer Olofsson.

Onsdagen den 17 var tillresedag med inkvartering och utspisning och möjligheter till kamratlig samvaro Aalborgs kaserners mäss.

På torsdagen skedde invigning, flaggceremoni och kransnedläggning vid ett monument på kaserngården över stupade soldater. På eftermiddagen ägde marsch genom byn rum liksom kommunens mottagning och denna dag avslutades också med samvaro på mässen.

Fredagen, midsommarafton i Sverige, ägde ett antal studiebesök rum som till exempel flygstationen i Aalborg, Jagerkorpset, flottstationen i Fredrikshamn och centrum för maritim utbildning, där framför allt de sistnämnda objekten mest intresserade från Flottans Män. Man fick bese olika örlogsfartyg och man fick i simulator navigera olika fartyg.

Under lördagen hade man möjlighet

Från banketten på mässen

att lyssna på föredrag om försvaret i Danmark och vidare genomfördes en skyttetävling mellan deltagande nationer, där Norge avgick med segern. Tävlingen var för Sveriges del en framgång genom andraplatsen, bättre än senast, då man blev sist. Vidare gjordes besök på garnisonsmuseet och på Veteranhjem Aalborg, där det informerades om insatsen för veteraner. Kvällen avslutades med den sedvanliga banketten och så återstod endast uppbrottet söndag morgon.

Dessa nordiska möten är en viktig del i kontakterna över gränserna, man lär av varandra och man får inte minst möjlighet att under gemytliga former träffa gelikar och utbyta erfarenheter.

Olle Melin (underlag från SMKR)

Foto Lars Linde

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult

Vi erbjuder hjälp med;

Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Observera
Sista dag för manus till
nr 4-2015 är redan den
11 november, detta p.g.a.
symposium och
lokalföreningskonferens.
Redaktionen

55-årsjubileum

Den 30 maj återsamlades ett antal f.d. befälslever (kaniner) för att fira 55-årsjubileum av inträdet i flottan, som skedde i april och maj 1960.

Det blev en mycket trivsamt och uppskattad kväll på Sjöofficerssällskapets lokaler i Karlskrona med god mat och dryck, där minnena flödade hela kvällen.

Jan Hagberg

Jubilarerna samlade i Sjöofficerssällskapets trädgård

Torsten Kreuger

1884–1973

*Affärsmannen, tidningsmannen, rättskämpen,
naturvänner och båtentusiasten*

Läs om Torsten Kreugers dramatiska liv, affärsmannen som överlevde Kreugerkraschen och fängelseiden därefter och på nytt blev en av Sveriges rikaste personer, läs om hans unika färdigheter, bilar och bilar, om hans olycksbröder Oscar Rydbeck och Krister Litorin, om Högbroformålet, en rättskandal. I boken finns ett 70-tal oljemålningar och fotografier, de flesta i färg. En praktikbok. 385 kr

En närmare presentation av boken finns på www.magnusullman.com

Du kan beställa boken direkt på tel: 0708 1919 29

eller e-mail: magnus.ullman@mln.se.

Boken levereras med en inbetslutsutgåva. Priset inkluderar porto och emballage.

Erlöjningsdet gäller endast i Sverige.

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

Sjömätningsskrattans tillkomst och utveckling

I början på 60-talet var Kungl. Sjöfartstyrelsens Sjökartebyrå den ansvariga myndigheten för svensk sjömätningsverksamhet. Sjöfartsråd och chef var teknologie doktor Per-Olof Fagerholm. Han var en idéspruta och väldigt mån om att hålla sig på förkant, när det gällde teknik. Effektivitet i produktionen var också något av hans adelsmärke.

En produktionsökning kunde lätt uppnås genom att investera i ytterligare fartyg och mätutrustningar, men oftast stod inte investering och driftskostnad i rimlig proportion till resultatökningen och dessutom innebar ju detta inte någon effektivitetshöjning. Fartyg var naturligtvis den tunga kostnaden, både när det gällde investering och drift och av mätutrustningarna var positionssystemet det i särklass mest komplicerade och kostsamma.

Detta insåg doktor Fagerholm och kom nu med sin lysande idé. Han tänkte lite som Einstein, han tänkte relativt. Om man höll en strikt kontrollerad formation i förhållande till den enhet, som hade sin position definierad, kunde formationens positioner relateras till denna ledarenhet.

Det köptes in ett antal fritidsbåtar av olika modeller i såväl trä som plast, oftast i storleksordningen 5-6 meter. Sedan båtarna utrustats med ekolod och kommunikationsradio, skulle de utgöra en bred djupmätande formation på ömse sidor om sin ledarenhet. Inte särskilt långsökt fick formationen namnet "kratta" och med upp till fyra båtar på varje sida, kunde man här niodubbla sin kapacitet och det till en rimlig investeringskostnad. I och med att det handlade om små båtar, som bemannades av värnpliktiga sjömän, blev även driftskostnaden låg.

Den brokiga båtskaran kom efterhand att ersättas av serietillverkade plastbåtar. De första var från Fisksätra varv i Saltsjöbaden och därefter Bergslagsbåtar från Nora. Den sista serien plastbåtar kom från Brålanda i Dalsland, men till den sista krattan blev det specialanpassade aluminiumbåtar, som utvecklats och tillverkats på Muskövarvet. Krattmetoden kom att vara dominerande i

svensk sjömätning fram till 1995, då det hölls en högtidlig avslutningsceremoni utanför Karlskrona. En åldrad men vital doktor Fagerholm, var inbjuden att delta i detta avskedstagande. Han imponerade då på våra unga sjömätare med sitt klara intellekt och moderna tänkesätt.

Utveckling

Effektivitetsmässigt var succén ett faktum, men kvaliteten på mätresultatet var helt avhängig av, hur väl man hade kontroll över sin formation. Båtarna måste framföras på ett bestämt avstånd, vinkelrätt ut från ledarenheten. Ett första hjälpmedel för att kontrollera avståndet var ett prismaglas, där man skulle få båtens påmålade referenslinjer att sammanfalla. En annan optisk metod var "cyklopometern", där båtens längd skulle överensstämma med en rektangulär spalt i en skjutbar skiva. Från en enkel trämodell utvecklades den till en något proffsigare version i metall. Med dessa enkla metoder kunde man via kommunikationsradio dirigera båtarna till att hålla sin plats i formationen. Senare kom laserpistoler och reflex-tejp att användas för samma ändamål.

Självklart gick de innovativa tankarna vidare och nästa steg var en automatisk avståndsmätning. Eftersom sjömätning handlar mycket om hydroakustik, låg det nära till hands att tänka sig att mäta gångtiden för en ultraljudssignal i vattnet. Ett stort elektronikföretag med försvarsanknytning fick uppdraget att utveckla ett system. Vattensignalen hade frekvensen 49 kHz och metoden gick ut på att mäta tidsskillnaden mellan samtidigt utsända radio- och ultraljudssignaler. Radiosignalens gångtid är i sammanhanget försumbar.

Systemet fungerade alldeles utmärkt, förutsatt att signalerna nådde sin mottagare. Ultraljudskunnandet var grundmurat i sjömätningssammanhang, men att sända horisontellt visade sig vara en ny erfarenhet med betydande problem. Hos kollegorna i Flottan fanns däremot en gedigen kunskap och erfarenhet och det skall inte förnekas, att det höjdes varnande fingrar.

Vattenytan, temperaturskiktningar och ytvattenströmningar gjorde allt för att reflektera bort eller släcka ut ultraljudpulserna, innan de nådde fram till de mottagande sidobåtarna. Några dagars varmt väder och en blank vattenyta var i det här sammanhanget ett skräckscenario. Systemet användes, men gav aldrig ett resultat, som stod i proportion till investeringar och arbetsinsatser.

Småbåtarnas ekolodsskötare hade oftast en ganska behaglig tillvaro och i rationaliseringens anda, blev de en målgrupp. Att ekolodet behövde övervakas på något sätt, var ganska klart, men kanske skulle det kunna göras mera centralt. Det föddes tankar och idéer, som gick ut på att skapa en radiolänkförbindelse till båtarna och på det sättet kunna sära på ekolodets sändar/mottagardel och den presenterande funktionen. Samma företag, som låg bakom avståndshållningssystemet, anlätades för att utveckla idéerna.

I båten placerades sändare och mottagare tillsammans med nykonstruerad reglerelektronik och modemfunktion. Allt fanns i en sluten elektroniklåda utan övervakningsbehov och därmed var ekolodsskötaren bortrationaliserad. Ombord på ledarenheten samlades de funktionsstyrande ekolodsskrivarna, som kompletterats med erforderlig anpassningselektronik. De kunde nu övervakas effektivt, i en mer ombonad och mindre personalkrävande miljö.

Eftersom man ville undvika onödigt mycket avancerad elektronik för signalbehandling ute i sidobåtarna bestämdes, att den mottagna ekosignalen skulle överföras i ograverat tillstånd. Detta krävde stor bandbredd och stor bandbredd kräver hög frekvens. Resultatet blev att radiolänkarna hamnade på mikrovågsbandet, som är det frekvensband, där vi bland annat återfinner navigationsradarsystemen. De av PTS välsignade länkanalerna låg ganska nära den vanliga 3-centimeterradarn i frekvens.

Det här systemet kom att fungera väl och gav en del genklang i internationella hydrografikretsar. Krupp Atlas i Bremen var det företag, som konstruerat och levererat ekoloden. När deras utvecklingschef var på besök, blev han helt fascinerad av att kunna se en liten båt fara fram där ute och samtidigt se båtens djupinformation, växa fram på ett Atlas-ekolod framför sig. Det var några, som kände en berättigad stolthet i det ögonblicket.

I och med mikrovågslänken fanns nu en dubbelriktad och bredbandig radioförbindelse med båtarna. Detta öppnade nya möjligheter, när det gällde att hitta en fungerande avståndshållningslösning utan en hopplös ultraljudsdel. Ett utvecklingsprojekt drogs igång i samarbete med ett enmansföretag i Stockholm.

Det blev ett par år med ”blod, svett och tårar”, inte minst för de drifttekniker, som skulle försöka få ett långt ifrån färdigutvecklat system att fungera ute i den bistra verkligheten. Efter mycket uppofterande arbete och omkonstruktioner kom det så småningom att bli ett acceptabelt avståndshållningssystem.

Att korrekt avstånd även överensstämde med relaterad position förutsatte, att båten befann sig på en linje,

Cyklopometer

vinkelrätt från ledarenhetens kurs. Här diskuterades och tillämpades olika typer av optiska metoder som hjälpmedel. Det bäst fungerande systemet var så kallade moaré-fyrar av den typ, som används vid flygplatser för indockning av landade plan. Om man befinner sig på en linje, vinkelrätt ut från fyren, visar den ett antal lodräta streck. Vid avvikelse bryts dessa streck till pilar, som visar, vilken sida om linjen man befinner sig, vilket för båtförarens del betydde att öka eller minska farten.

Hela tiden hade det handlat om att ge båtförarna styrinformation, men som en form av kvalitetsbevakning utvecklades även ett system för återföring av korrektions-signalerna till ledarenheten. Här presenterades avvikelser i krattans formation grafiskt på en ABC 800-skärm och acceptansnivå kunde väljas beroende på mätarens känslighet. ABC-datorerna var Luxors svenska datorsystem och kan ses lite som föregångare till våra hemdatorer.

Det var ju gott och väl att ha rationaliserat bort ekolodsskötarna ute i båtarna, men det var bara en del av syftet med länksystemet. Att samla krattans djupinformation på ledarenheten, var framförallt ett första steg i strävan att göra en komplex digital datainsamling. Det skedde en fortlöpande utveckling med bland annat digitalisering av djupdata och den kratta, som gick i graven 1995, kunde med fog påstås vara en tekniskt avancerad sjömätningseenhet.

Nästa teknikepok

Ett mycket vanligt diskussionsämne i sjömätarkretsar var det där med ekolodets öppningsvinkel och täckning av bottenyta. En stor öppningsvinkel var rationell, när det gällde exponering av yta, men det var på bekostnad av noggrannhet. Mycket kunde gömma sig i utkanten av ekolodskonon.

Redan på 60-talet kom ofta dessa resonemang in på önsketänkandet om den optimala kombinationen att med en smal stråle kontrollerat kunna svepa över en bredare sektor. Det man då närmast betraktade som en utopi, är idag den verklighet, som råder och som kom att ersätta krattmetoden. Tekniken kallas ”multibeam” och är i princip den allena rådande vid all modern sjömätning.

Bosse i Kolmården

Transport av koncentrationslägerfångar

Sjökapten Tage Fredriksson har skildrat olika episoder ur sitt sjömansliv i Flottans Män. Men han skrev aldrig något om sina upplevelser under andra världskriget – sannolikt delvis med tanke på sitt samröre med den danska motståndsrörelsen. I denna artikel berättas, på basis av arkivmaterial och muntlig tradition om på den tiden mycket uppmärksammade transporter till Sverige av frigivna koncentrationslägerfångar från Lübeck. Författare är hans dotterson, örlogskapten (R) Per Tistad, medlem i Flottans Mäns Malmöavdelning liksom Tage Fredriksson själv var.

Den 16 juli 1946 fördes en italiensk officer och hans kalfaktor iland i Helsingborg från *M/S Kronprinsessan Ingrid* med sjökapten Tage Fredriksson som befälhavare. Det var det kanske mest udda inslaget i en kontingent på 449 före detta koncentrationslägerfångar från Tyskland.

Men historien börjar en dryg månad tidigare.

Kyrktornet på Marienkirche i Lübeck utan torn

”För transport av 10 000 sjuka från Tyskland till Sverige skulle avses fartygen *Karskär*, *Rönnskär*, *Kronprinsessan Ingrid*, *Kastelholm* samt flottans fartyg *Prins Carl*. Kungl Maj:t hade uppdragit åt Civilförsvarsstyrelsen att ordna dessa transporter och till marinförvaltningen att ställa fartyg till Civilförsvarsstyrelsens förfogande” (utdrag ur protokoll fört vid sammanträde i marinförvaltningen den 8 juni 1945).

Motorfartyget *Kronprinsessan Ingrid*, ofta kallad *Sessan*, som vi skall följa nu, tillhörde Göteborg – Fredrikshamnslinjen med den legendariske konsul Harry Trapp som huvudägare. Befälhavare var sjökapten Tage Fredriksson, flaggskeppare i Trapps andra rederi, Hallandsbolaget.

Tre dagar efter sammanträdet skulle inmönstring ske och *Sessan* gå till Karlskrona för indockning och axeldragning. Sjukinredning skulle sättas in och sedan skulle avmagnetisering äga rum i Göteborg. Kapten Fredriksson fick seglingsorder från rederiet för resan Göteborg – Karlskrona och vid avgången den 11 juni kl 1700 övergick fartyget till tidsbefraktaren, Marinförvaltningen. Efter kompassjustering utanför Malmö dockade hon i Karlskrona den 13 juni på morgonen och lämnade örlogsstaden den 21 juni kl 0400 för att förtöja i Trelleborg strax efter lunch samma dag. På vägen till Karlskrona hade man angjort Köpenhamn och skickat blommor till fartygets gudmor, *Kronprinsessan Ingrid* av Danmark, som i telegram till Tage Fredriksson tackade härför. Som bekant var Ingrid dotter till Gustav VI Adolf, gift med Kronprins Fredrik och blev sedermera en populär drottning i Danmark.

Röda Kors-personal ombord på *Sessan*

På vakt

M/S Kronprinsessan Ingrid var byggd 1936 och kunde ta 572 passagerare och 30 bilar. Hon förlängdes senare, 1951, åtta meter på Burmeister & Wain i Köpenhamn genom att delas på mitten och kunde sedan ta 687 passagerare och 33 bilar. Enligt uppgifter i pressen för några år sedan ligger fartyget numera som cafébåt i Kroatien.

På kvällen den 24 juni ankom Sessan till det svårt krigshärjade Lübeck, som

hon lämnade 48 timmar senare med 456 före detta koncentrationslägerfångar ombord för att gå till Malmö. Lübeck var välbekant för Tage Fredriksson. Han hade bott där med familjen några år före kriget som representant för Hallandsbolaget, han var medlem i Skeppargillet med anor från Hansan och han hade gjort många resor dit under kriget med Hallandsbolagets Tärnan. Året innan, 1944, hade Tärnan minsprängts på väg ut från staden.

Efter en resa till Göteborg – sannolikt för avmagnetisering – genomförde *Kronprinsessan Ingrid* åtta resor mellan Lübeck och Malmö eller Helsingborg med sammanlagt över 3 500 före detta interner från koncentrationslägren. Uppdraget avslutades i senare delen av juli.

Ankomsten av dessa tidigare lägerfångar följdes naturligtvis i pressen, som också uppmanade allmänheten att låna ut (!) leksaker, sällskapsspel, trädgårdsmöbler m.m. till de skolor, som tjänade som förläggningar under karantänstiden på tre veckor. De tidigare fångarna var i varierande hälsotillstånd, men enligt rapporterna i pressen var många i förhållandevis god kondition. En del bilder som togs under resorna talar dock ett kärvare språk. Att *Sessan* var populär i Lübeck intygades av Sydsvenskans reporter, som uppenbarligen medföljde på en resa. Men det framgick också, att en del sydeuropéer var besvikna över att det inte gick isbjörnar på gatorna i Sverige denna heta sommar 1945.

Polacker ombord på Sessan

Lübeck

I samband med de "Vita bussarnas" resor till Sverige med före detta koncentrationslägerfångar några månader tidigare har i efterhand hävdats, att skandinaver prioriterades. Det kan därför vara på plats att se, hur nationsfördelningen var under *Sessans* resor. Vid ovannämnda resa till Helsingborg den 16 juli fanns sålunda ombord 244 polacker, 81 rumäner, 6 jugoslaver, 5 statslösa, 64 ungare, 13 italienare, 1 österrikare, 3 greker och 32 tjecker, alltså totalt 449 personer. Av dessa var 277 kvinnor och 172 män. Ett hundratal fördes iland på bårar, bland dem alltså den italienske officeren.

Ett särskilt kapitel utgjorde mottagandet av barn. Det förbereddes av UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration). Arbetet leddes av en av Amerikas främsta specialister på barnsjukdomar R. R. Struthers, som i en intervju redovisade mycket positiva intryck av de svenska förberedelserna, både medicinskt och socialt. Men så skulle Sverige också närmast ta emot mellan 500 och 600 barn varav 350 från det ökända koncentrationslägret Bergen-Belsen. Ett hundratal av barnen var sjuka och alla befinner sig i ett "ganska förvildat tillstånd" för att citera Struthers.

Kanske kan det avslutningsvis illustrera något av stämningen om bord på *Sessan* att citera ett tackbrev från Struthers:

"Dear Captain Fredriksson,

Will you please accept this expression of my gratitude to you for the two very enjoyable voyages I had with you from Lübeck to Trelleborg and return in July last. It was a happy experience that I am not likely to forget and I am indeed beholden to you for your kindness.

With very kind regards

Yours sincerely

R.R. Struthers"

Ett par månader senare var det dags för nya humanitära insatser av "*Sessan*" och Tage Fredriksson.

Bilder ur Tage Fredrikssons privata arkiv

Den sista juni i år blev det klart. SAAB/Kockums får bygga två nya ubåtar av den s.k. A 26-klassen. Tillverkningen kommer att ske vid Karlskronavarvet och förutom de nya fartygen, kommer också två ubåtar i den s.k. Gotlandsklassen att livstidsförlängas. De nya ubåtarna byggs till en beräknad kostnad av över 8 miljarder kronor. Roger Berg från SAAB/Kockums beskriver nedan konceptet kring framtidens ubåt

Framtidens ubåt

Traditionellt har ubåtens uppgift varit att sänka tonnage. Under kalla kriget hade de svenska ubåtarna som huvuduppgift att utgöra den främsta linjen mot en invaderande flotta från öster. Framtidens ubåt kommer att kunna göra mycket mer och vara en stomme i den svenska marinens förmåga att säkra vår sjöfart och vårt nationella vatten. Dessutom ska ubåten kunna delta i internationella operationer och genomföra dolda, framskjutna och uthålliga insatser.

Dolt uppträdande

Ubåtens mest unika egenskap är dess förmåga att operera dolt. Detta är möjligt tack vare det skydd, som havet ger och de låga signaturer, som ubåten avger. Så länge det har funnits ubåtar, har det pågått en teknikkamp mellan ubåtens signaturnivåer, särskilt utstrålat buller, och de spanande systemens förmåga att hitta ubåten. Trots all teknik- och taktikutveckling inom ubåtsjakt är det fortfarande mycket svårt att hitta en ubåt under havsytan.

Nya tekniker kommer att göra framtidens ubåt ännu svårare att upptäcka. Signaturnivåerna kommer att pressas ner ytterligare och detta innefattar både akustiska såväl som elektromagnetiska signaturer.

En annan viktig parameter för ubåtens förmåga att hålla sig dold är möjligheten att stanna under vattnet länge. Här är det luftberoende maskineriet (*eng.* Air Independent Propulsion – AIP) en nyckelteknik. Prestanda på dessa system kommer att öka och mängden medfört bränsle och oxidant (flytande syre = LOX) ökar också.

Generellt kommer ubåtens förmåga till långa, uthålliga operationer att öka, eftersom ubåten kommer att konstrueras inte bara för ett kustnära uppträdande i Östersjön, utan för att kunna genomföra operationer över hela världen inklusive de djupa oceanerna. Detta ställer i sin tur krav på en dräglig arbetsmiljö för besättningen. Boendemiljön kommer att förbättras i form av bra klimat och väl genomtänkta hytter, med bl.a. inbyggda underhållningssystem. Det måste också finnas vissa rekreationsytor, kanske i form av gym eller andra gemensamma faciliteter.

Överlevnad

Svenska ubåtar har en lång tradition av att vara väldigt stryktåliga. Om ubåten hamnar i ett skarpt läge och utsätts för någon form av attack, måste ubåten klara av att utsättas för kraftiga undervattensexlosioner. Denna

egenskap kommer att utvecklas och förfinas i framtidens ubåt. Kopplat till denna egenskap är ett genomgripande säkerhetstänkande, baserat på flera tryckfasta avdelningar och brandzoner samt en hög nivå av redundans. Med en filosofi, som bygger på att förhindra olyckor, t.ex. brand, och om olyckan är framme, begränsa skadan, kommer framtidens ubåt att vara en säker arbetsplats för besättningen. Framtidens ubåt kommer till större del än idag att uppfylla många civila regelverk, vad avser t.ex. säkerhet och miljö. Skulle ubåten bli fast på havsbotten, måste det finnas räddningssystem i form av möjlighet till kollektiv räddning med hjälp av ubåtsräddningssystem och i sista hand till individuell fri uppstigning.

Flexibilitet

Framtidens ubåt kommer att vara konstruerad för att klara av en mängd olika typer av uppdrag. De traditionella uppdragen i form av dold spaning, attack mot ytfartyg samt dold minering kommer även fortsättningsvis att vara viktiga. Förmågan att spana dolt kommer att öka med hjälp av fler och bättre sensorer, både akustiska, elektromagnetiska och visuella. Genom ett flexibelt och modulärt mastarrangemang blir det möjligt att byta sensorer beroende på vilket uppdrag, som ska genomföras. Spaningsförmågan kommer att förbättras också genom att använda olika typer av obemannade spaningssystem.

Generellt kommer framtidens ubåt att vara flexibel i sin förmåga att bära olika nyttolaster. Utrymmen utombords, t.ex. under däck, och inombords kommer att vara allokerade för att kunna hantera olika typer av nyttolaster, som t.ex. obemannade farkoster, dykarfarkoster eller utrustning för specialförband (attackdykare). Genom en större sluss, i form av en tub med en diameter på några meter, kommer det vara möjligt att slussa in och ut specialförband, hantera olika typer av obemannade farkoster och andra typer av nyttolaster. Det kommer också att ställas krav på flexibilitet, vad avser vapeninsatser. Detta kräver vapen med begränsad verkan, t.ex. automatkanoner eller mindre missiler. Ubåten måste också designas med flexibilitet, vad avser olika marginaler, d.v.s. genom att ha stora designmarginaler vad avser vikt, stabilitet, utrymme och kraftförsörjning kan ubåten i framtiden uppgraderas med nya nyttolaster och därmed hantera nya typer av uppdrag.

Ledning och kommunikation

Redan idag är ubåten en dold ledningscentral med god förmåga att hantera en stor mängd information. Denna

Ubåt i Gotlandsklass. Två ubåtar i denna klass kommer att livstidsförlängas enligt kontrakt mellan Försvarets materielverk och SAAB/Kockums.

förmåga kommer att utvecklas ytterligare bl.a. genom att ubåtens möjligheter att kommunicera förbättras. Antalet kommunikationskanaler, både elektromagnetiska och akustiska, samt bandbredden, kommer att öka med hjälp av fler antensystem inklusive olika typer av kommunikationsbojor och användandet av obemannade plattformar. Framtidens ubåt kommer att ha ett antal informationsnätverk ombord, där information från kommunika-

tions- och ledningssystem, skeppsövervakningssystem och sensorinformation kommunicerar och samverkar. Nätverkens hård- och mjukvara kommer i framtiden till stor del att bygga på öppna, civila standarder, vilket gör, att möjligheter att vidmakthålla och uppgradera systemen över ubåtens hela livstid ökar.

Sammanfattning

Framtidens ubåt kommer att bygga vidare på de unika egenskaper, som dagens ubåtar har: förmågan att operera dolt, säkert och uthålligt. Ubåten måste vara flexibel för att vara framtidssäker i en ständigt föränderlig värld och nya egenskaper och förmågor kommer att tillföras. Detta gör, att ubåten även fortsättningsvis kommer att vara en nyckeltillgång i marina operationer.

Roger Berg

Klass	A26
Längd	62 m
Displacement	1800 ton
Displacement u-läge	1900 ton
Fart	6 knop
Fart i u-läge	12 knop
Dykdjup	>200
Besättning	26

In memoriam

”Tullarn” har gått ur tiden

Det är med stor sorg, vi måste meddela, att vår medlem Lennart Karlsson hastigt har gått bort endast 14 dagar efter årsmötet. Lennart, som har varit medlem sedan 1964, var alltid med på möten och aktiviteter. Lennart var styrelseledamot i 33 år,

många år som sekreterare. Lennart tilldelades Flottans Mäns Hedersankare 1989 och har varit Hedersledamot i föreningen sedan 2009. Sin yrkesbana började han som fiskare och fortsatte sedan i många år inom kustbevakningen. Lennart blev 82 år.

Van Carlzon

Carl-Anders Lundgren FM Lysekil

Bokhandlaren och författaren Carl-Anders Lundgren, Varberg, har stilla avlidit i en ålder av 91 år.

Carl-Anders äkta känsla för hav och fartyg var sannolikt ett arv efter hans farfar och dennes far, som båda har seglat som befarna styrmän och befälhavare. Carl-Anders gick också till sjöss och var under de två sista krigsåren mönstrad som jungman i Transatlantics motorfartyg Vingaren, i lejd till hamnar i Medelhavet.

Tiden till sjöss blev en nyttig läxa för livet, berättar Carl-Anders i sin bok; I murgrönans svalkande skugga. Man fick lära känna gemenskap med människor,

vilka med livet som insats och utan åthävor accepterar sin situation. Vid krigsslutet var Carl-Anders lyckligt hemkommen till Varberg, beredd att mönstra ut igen i en oljetanker. Men det blev ingen ny resa av; Kungliga Flottan kallade till värnpliktstjänstgöring i Karlskrona, vilken varade från september 1945 till november 1947.

Carl-Anders utbildades till signalist och visade enastående skicklighet inom gebitet, som bidrog till, att han efter kort blir ”befordrad” till värnpliktig signalfurir i Kustflottan. Under större delen av tiden i flottan var han förste signalman på jagaren *Hälsingborg*, med privilegierad plats ute på bryggvingen under gångblivande konungen och fick där bevittna intressanta och spännande stridsövningar samt någon ”Kungaskjutning”. Han fick till och med äran att hälsa blivande kungen Carl-Gustaf välkommen till världen, Valborgsmässafton 1946 med stor flaggning ombord, medan salutkanonerna dundrade på Skeppsholmen.

Carl-Anders visade gedigen kunskap och färdighet inom många områden och förgyllde ofta våra sammankomster med berättelse från ett rikt varierande liv. Han lämnar ett stort tomrum efter sig. Saknaden av en fin och aktad kamrat och vän är utan gräns.

FM-kamraterna i Varberg
genom Per Callenberg

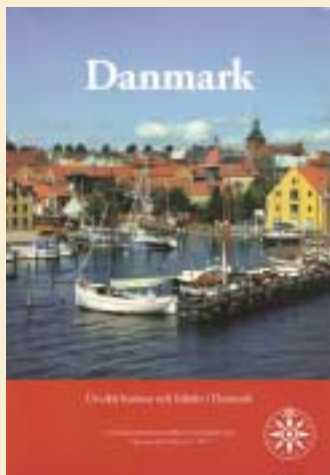

Bogsering och bärgning

Trafik Nostalgiska förlaget har gett ut ett stort antal böcker främst kopplade till de svenska järnvägarna. Men även sjöfarten får ibland vara med i leken. År 2013 utkom en bok med titeln Bogsering och bärgning, skriven av Jan-Christer Lund som Sjöfartsminnen 2. Boken innehåller hundratals bilder från författarens mångåriga verksamhet på sjön, alltid med kameran i beredskap. I denna bok följer vi med på en färd efter Norrlandskusten till Stockholm med en liten avstickare till Siljan och Dalälven. Bilderna visar flottnings, timmerbogsering, isbrytning, bärgning och massor av bogserbåtar.

Jan-Christer Lund tillhör en gammal sjöfartssläkt, som seglat på haven sedan 1897. Han gick till sjöss 1955 och redan från första resan hade han med sig kameran. Boken innehåller korta berättelser, mycket bra bilder och en mängd data.

Det kommer en fortsättning och den kommer att handla om området från Stockholm runt kusten till Västerhavet. Trafik Nostalgiska förlaget.
ISBN 918685320-4

Hansa har sänkts

I gryningen den 24 november 1944 förläste Gotlandsbolaget passagerarfartyg *Hansa* i Östersjön på väg från Nynäshamn till Visby. Med 84 dödsoffer som följd blev *Hansas* förlisning den mest dramatiska händelse, som för Sveriges del inträffade under andra världskriget.

Utredningen efter katastrofen visade, att *Hansa* sänkts av en torped avfyrdad av en rysk ubåt och att sänkningen skulle vara ett misstag. Men mycket av utredningsmaterialet hemligstämplades och har först nu släppts och detta visar, att den ryske ubåtschefen var väl medveten om, vad han gjorde.

Boken är mycket välskriven och innehållsrik och fylld av detaljer om och kring olyckan.

Författaren Staffan Berglind, frilansjournalist, har lagt ned ett enastående forskningsarbete med boken. Han har tidigare publicerat långa uppsatser om olika händelser under andra världskriget.

Sjöhistoriska Samfundets skriftserie nr 53.
ISBN 978-91-637-8012-7

Danmark

Svenska kryssarklubbens årsskrift för 2015 handlar om Danmark och lite utvalda hamnar och farleder. Område för område kring de danska öarna beskrivs i text och i mycket bra bilder, därav många flygbilder.

Kryssarklubbens ordförande, Ulf Lindskog, skriver i förordet:

Danmark är för många ett yndigt land, låglänt, mycket sand och en vacker natur. Det finns många klassiska besöksvärda platser som Limfjorden, Bornholm och Öresund, men Danmark har så mycket mer att erbjuda.

Svenska Kryssarklubben.
ISBN 91-86548-98-0

Malmö och dess färjor

I maj 1959 gjorde jag mitt första utlandsbesök. Det omfattade några timmar – tåg från Karlskrona till Malmö och därefter färja från Malmö till Köpenhamn ombord på den klassiska stora Öresundsbåten Absalon. Sedan dess har det blivit många resor över sundet.

Trafik Nostalgiska förlaget har i år utkommit med boken Malmö och dess färjor med undertiteln En nostalgisk bildkavalkad om resandet. Här kan man verkligen tala om nostalgi. Ett urval vykort och fotografier från 1828 fram till Öresundsbron år 2000 ger en intressant inblick i färjetrafiken mellan Malmö och Danmark och många kommer att känna igen sig.

Om hjulångfartyget *Caledonia* i Malmö 1828 skriver Malmö Allehanda 1829:

Frekvensen var likvisst icke stor denna gången och betydligt mindre än vid de tillfällena förlidet år, då dylika utfarter anställdes också tro vi, att dessa försök icke bifwa i allmänhet lönande framdeles. Sedan nyfikenheten att segla Ångfartyg en gång blifwit tillfredsställd.

Vad fel man hade!

Det är författaren Christer Janssons bilder och vykort, som ligger till grund för boken. Njukt och minns!

Trafik Nostalgiska förlaget.
ISBN 978-918627527-3

Bokpresentatör Olle Melin

Stor seger – litet nederlag

Underrubriken "Perspektiv på Sjöslaget vid Rila 1714 ger antydning om, vad boken behandlar. Detta sjöslag hör kanske inte till de mest uppmärksammade, men i denna bok för man verkligen de perspektiv, som titeln anger.

I boken återges i bearbetad form de olika bidragen i seminariet med samma rubrik som boken och som hölls vid Sjöhistoriska institutet vid Åbo akademi i maj 2014. Boken är kompletterad med skildring från en av deltagarna i slaget, som har spelat en central roll i minneskulturen på en ort vid Adriatiska havet, men som på våra nordliga breddgrader inte har uppmärksammats.

Nio olika författare medverkar i boken, som sammanställts av Nils Erik Villstrand och Kasper Westerlund.

Sjöhistoriska institutet vid Åbo Akademi nr 34.

ISBN 978-962-12-3026-4.

Olle Melin

Baltikum nästa!

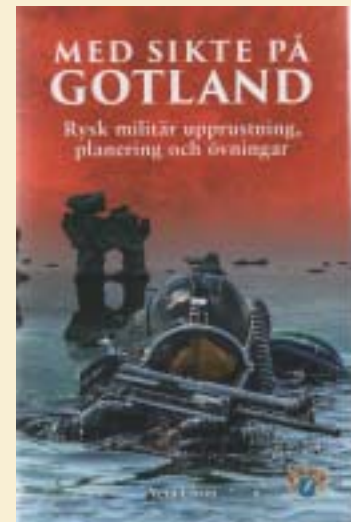
Vera Efron.

Våren 2014 bevittnade världen ett uppträdande från en stormakts sida mot ett mindre grannland, som man inte sett maken till sedan 1930-talet. Ryssland besatte i en blixtnö och skickligt iscensatt operation den ukrainska halvön Krim och tog över Ukrainas baser samt örlogsfartyg, samtidigt som man genom en rad operationer destabiliserade den ukrainska staten.

Boken har skrivits av den ryskfödda bokförläggaren och författarinnan Vera Efron. Hon var på ort och plats våren 2014 för att med egna ögon bevittna den ryska annekteringen av Krim och den efterföljande folkomröstningen. Boken ger en unik inblick i den omvandling, som skett av de ryska beväpnade styrkorna sedan Vladimir Putin tog makten i Ryssland. Den fråga, som naturligt kan dras efter händelserna, är, vad kommer närmast att hända?

ISBN: 978-91-86837-77-8. Utgiven 2014.

Stellan Andersson

Med sikte på Gotland

Vera Efron

"Den som behärskar Gotland, behärskar hela Östersjön." Orden yttrades av den ryske tsaren Alexander I år 1808. Sedan urminnes tider har kampen stått och sedan medeltiden är det Sverige, som lagt under sig gulfarnas ö. Ändå sedan andra världskriget har Gotland varit starkt befäst och haft en speciell geopolitisk roll i stormakternas krigsplanering. Betydelsen har ökat i takt med den svenska nedrustningen efter Sovjetunionens fall och efter att Putins Ryssland börjat spänna sina muskler i Sveriges närområde. Vera Efron beskriver i boken vilken betydelse Gotland haft för den ryska och sovjetiska krigsplaneringen men också dagens ryska syn på de baltiska staternas medlemskap i NATO och de svensk-finska diskussionerna om eventuellt medlemskap i NATO samt de samövningar med NATO som hållits de senaste åren. Är Gotland i fara att erövras av Ryssland?

ISBN: 978-91-88053-01-5. Utgiven 2015.

Stellan Andersson

Bokpresentatör Stellan Andersson

En liten historia hämtad från boken "När skepparpipan drillar" sammanställd av Gunnar Schoerner

Sommarsöndag på Hårsfjärden. Pansarskeppen till ankars. Inte en vindpust. Skrikande måsar svävar runt i skyn. Söndagsdivisioner på *HMS Sverige*. Vaktkvarteret står uppställt på halvdäck om babord. Avlämning till sekonden.

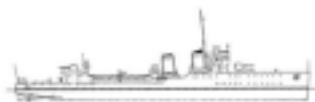
Löjtnant S skall just kommendera "Giv akt". Då händer det. En mås kunde inte håla sig längre. Mitt på löjtnantens mösskärm landade "resultatet". Allmänt fnitter i ledet. För att avleda uppmärksamheten säger då löjtnant S till närmaste man:

- Har Johansson ett papper?
- Ja, här löjtnant! Men hur ska vi få fatt på måsen?

SJÖHISTORISKA

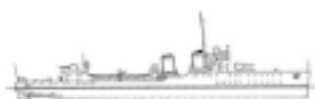
ITALIENJAGARNA

HMS Puke

HMS Romulus

HMS Psilander

HMS Remus

Inbjudan

För 75 år sedan, mitt under brinnande krig i Europa, genomförde Sverige ett köp av fyra jagare, torpedbåtar och annan krigsmateriel från Italien. Att transportera hem jagarna och den övriga materielen visade sig bli mycket strapatsrik och dramatisk.

Flottans Män med stöd av Sjöhistoriska museet håller ett seminarium om detta och för att belysa erfarenheter och konsekvenser av att vänta till sista stund med att se om sitt hus inför orostider. Efter seminariet följer en högtidsmiddag på museet.

Seminariet är kostnadsfritt. Högtidsmiddagen som börjar 17.30 kostar 550 kr. (inkluderar transport från museet till Stockholm C kl 21.00)

Anmälan om deltagande i seminariet och högtidsmiddagen görs till Flottan Män senast 2015-09-30.

Flottans män: Tel. 08-678 09 08 (tisdagar), 070- 774 31 83, e-post: riksforbundet@flottansman.se och till högtidsmiddagen genom att sätta in 550 kr på Pg: 588 19-4.

PROGRAM

Fredagen den 13 november 2015 kl 14.00-17.30 Sjöhistoriska museet.

Välkomsthälsning

Kmd Johan Forslund

Bakgrund till beslutet

Prof.em Kent Zetterberg

Förhandlingsskede- marinkommissionens arbete

Fljam Lars Salomonsson

Rustning av fartygen, tillförsel av materiel

Kam Tomas Engevall

Hemresan Italien – Färöarna

Kmd Johan Forslund

Paus med film Jagarepoken

Färöincidenten samt resan Färöarna-Göteborg

Kmd 1 Gustaf von Hofsten

Fartygen och materielen

Fljam Lars Salomonsson

Omfallen

Kmd Örjan Sterner

Slutsatser

Kam Tomas Engevall

Sammanfattning, avslutning

Kmd Johan Forslund

Skeppsbrott

Hela kustflottan låg långt ute i havsbandet utanför Sandhamn. Det skulle bli storman- över med flera truppslag inblandade, kust- artilleriet, flyget och naturligtvis flottan. CKF (chefen för kustflottan) var ledare för de marina styrkorna och amiral Tamm för hela övningen. Alla fartyg låg för ankar och väntade på order. Det blåste upp till full storm framåt kvällen och, det var också mörklagt på alla båtar och det regnade småspik. Själv tjänstgjorde jag på jagaren *Malmö*.

Det kom order om, att en båt skulle skickas över till pansarskeppet *Sverige*, där stridsledningen fanns, för att hämta skriftliga order. Orderna fick inte gå över radio, för då röjde man, hur det skulle gå till. Den ordinarie maskinisten till livbåten var sjuk och gästen skulle bli sjö- sjuk, om han måste vara med. Således beordrades jag att gå över till *Sverige* för att hämta de hemliga övningsupp- gifterna. Båten kom i sjön och gästen, som aldrig varit i båten tidigare, kom också ner. Motorn gick på gengas och den nya maskinisten fick inte igång motorn, hur vi än försökte.

Jag beordrade gästen att slå förtampen om en ögla på sidan av jagaren och hålla i, tills jag sade till om att släppa. Hur vi än höll på, så hände ingenting mer, än att vi, ma- skinisten och jag, fick alla knogar sargade av durken i båten. Så rusade dock motorn igång för att omedelbart stanna. När jag tittade upp, såg jag, att vi glidit långt bort från jagaren. Jag skrek till gästen och frågade, vad han hade gjort. Han meddelade, att han inte kunde hålla fast, när motorn gick igång.

Vi försökte få tag i årorna för att komma närmare nå- gon av alla fartyg, som låg för ankar runt om. Det var ju kolsvart, så vi såg ingenting, men vi kunde blåsa i vissel- piporna, så de andra fartygen kunde börja speja med sin

strålkastare för att se, vad som höll på att hända. Vi för- des med vinden allt längre ut mot öppet vatten. Så plöts- ligt kastas båten upp på en kobbe och det blev lugnt, för vi satt ju definitivt fast. Efter ett tag kom det en ljuskägla mot oss och vi kunde vinka. *Drottning Victoria* hade satt i en livbåt, som roddes mot oss och jag tog båtens anka- re, som jag fick ner i en spricka på kobben och livbåten satt fast. Livräddarna höll den stora livbåten mot oss och vi kunde hoppa i, varefter livbåten rodde mot jagaren *Malmö*. När vi kom ombord, placerades vi i sjukhytten och fartygschefen skickade ner en flaska konjak, som vi skulle ta en klunk av för att inte bli förkylda. Det var för- sta gången som jag tog en sup.

Dagen därpå började övningarna, som ägde rum såväl i öppet vatten som med körning ner mot Västervik ge- nom Sankt Annas skärgård och ankring på redde. I Västervik skulle det bli film och mat på restaurang för de besättningar, som hade frivakt. Detta gällde dock inte ja- garen *Malmö*, som ju inte hade någon livbåt att ta sig iland med. Jag var ju inte så populär efter detta. När vi sedan vände hemåt, släpptes den ordinarie maskinisten för livbåten av vid kobben, där vår båt låg. Han gick ombord, drog ett varv på veven och motorn startade.

Under genomgången av övningen, där 3000 man var samlade i Vittså idrottshall höll CKF ett stort tacktal till den rådiga besättningen på *Drottning Victoria*, som råd- dat oss. Jag fick inget omnämnande, för de, som var med, kände ju inte igen mig. Men Malmös besättning var lojala mot mig.

Livet är ibland konstigt. När jag sedan började vid Riksdagen 1954, fanns där en tapetserare, som hade va- rit i besättningen på livbåten, som var med och rodde ut till kobben.

Lennart Edlund, Älvsjö

Pansarskeppet *Drottning Victoria*

Jagaren *Malmö*

Pansarskeppet *Sverige*

Välkomna till Carlskrona Båteskader

Om eskadern

Carlskrona båteskader (CBE) är landets tredje äldsta segelsällskap, grundat år 1867, men fortfarande aktivt. På uppdrag av Marinmuseum seglar CBE medlemmar mu-seets tio barkar. Bark är en lokal benämning på dessa två-mastade, loggertriggade, före detta skeppsbåtar.

De barkar som ännu idag seglar är:

- Falken byggd 1830
- Biskopen och Biskopinnan byggda 1843
- (Kommunikationsbåtar till Drottning-skär respektive Kungsholmen)
- Lina byggd 1851
- Örnen byggd 1852
- Tösen byggd 1855
- Tärnan byggd 1861
- Anden byggd 1869
- Den Hvite byggd 1872 och
- Ejdern byggd 1882.

Biskopen och Biskopinnan tillhörde kommandanterna på Drottning-skär respektive Kungsholmen. Övriga barkar byggdes för att medföras ombord på Flottans stora skepp. Där användes de för många olika ändamål. Tack vare dem, kunde linjeskepp och fregatter ankras på red-den, medan barkarna transporterade besättning och gods mellan skeppen och land.

Besättningarna fick utbildning i sjömanskap genom att segla och ro med barkarna. De var också fartygets livbåtar. I knappa tider, då man inte hade råd att segla de stora skeppen, kunde besättningarna öva formationer med barkarna.

År 1993 överfördes barkarna från Marinen till Marin-museum. De är nu en viktig del av världsarvet.

Carlskrona Båteskader i dag

I juni, juli, augusti och början av september är det kapp-segling i ett seriesystem. Då är även icke medlemmar välkomna att följa med ombord. I mitten av säsongen sker en distanskappsegling.

Under ett par "riggkvällar" i april och maj månad får tackel och tåg en översyn före barkarnas sjösättning. Att allting fungera kontrolleras vid testseglingar i maj. Nya seglare utbildas under ett antal lördagar i juli och augusti.

Barkarna får även utnyttjas för privata ändamål och kan under vissa förutsättningar hyras ut till företag och privatpersoner under förutsättning, att en av förhyrarna blir medlem i CBE.

Medlemskap i CBE

Carlskrona Båteskader är öppen för alla med intresse för dess verksamhet. Inträdesavgiften - en (1) krona, liksom årsavgiften - tre (3) kronor har hållits oförändrad sedan

grundandet. Under senare år har en administrativ avgift på 97 kronor tillkommit. Ny medlem betalar alltså 101 kronor och tidigare medlem 100 kronor årligen. CBE plusgirokonto är 56 61 31 - 9. CBE är anslutet till Ble-kinge Båtförbund (BBF) och medlemmarna är därigenom försäkrade.

Från och med år 2016 höjs den administrativa avgift-ten till 197 kronor medan inträdesavgift och årsavgift behålls oförändrade.

Den, som har erforderliga nautiska kunskaper och skaffat sig tillräckliga färdigheter i att segla bark, blir för-ordnad som "godkänd styrare". Han eller hon får därefter fritt utnyttja barkarna inom ramar som Marinmuseum och CBE ställt upp.

Samverkan med Blekinges båtklubbar

CBE behöver rekrytera fler aktiva seglare och erbjuder medlemmar i båtklubbar och privatpersoner att pröva på CBE verksamhet. Det lämpligaste är att anmäla sig till utbildningsseglingarna, men det går också bra att delta i kappseglingarna. CBE är också öppet för ett mera orga-niserat samarbete med någon av länets båtklubbar. An-mälan om deltagande kan göras på enklaste sätt till någon i Flaggen (CBE styrelse).

Förhyrning av barkarna

CBE erbjuder privatpersoner och företag att hyra en eller flera barkar med besättning för upplevelser utöver det vanliga. Det kan vara kappsegling, en segeltur runt ör-logsstaden, teambuilding eller något annat upplägg enligt kundens önskemål.

Vi erbjuder tre timmars verksamhet, inkluderande rigg-ning, två timmars segling och återställning. Företag beta-lar 1500 kronor per båt för tre timmars utnyttjande och privatperson 600 kronor. Till detta kommer ett medlem-skap i CBE, som är ett försäkringsvillkor. Närmare upp-gifter lämnas av Flaggkapten Ulf Söderström.

Flaggen

CBE styrelse utgörs av:

- Torbjörn Haraldsson, eskaderchef
- Ulf Söderström, flaggkapten
- Ingemar Palm, flaggadjutant
- Lasse Larsson, sekreterare
- Lars Haller, skattmästare, lars.haller@telia.com
070 95 25 501
- Per-Anders Nygård
- Jörgen Svensson, Marinmuseum .

En del av världsarvet

Under vintern svarar personal från Marinmuseum för barkarnas underhåll. Sommartid ligger de förtöjda invid museet på Stumholmen. Segel och annan utrustning förvaras i Slup- och barkasskjulet. Inom CBE råder en härlig stämning, då medlemmarna samlas inför årets seglingar. Det är en stor förmån att få segla dessa båtar från 1800-talet, att hissa loggertseglen, lossa gigtågen, släppa förtöjningarna, låta seglen fyllas av vinden och känna sig som en del av världsarvet.

Foto Lars Haller

CBE hemsida

På CBE hemsida, www.cbebarkarna.se hittar ni all aktuell information.

Är Du medlem i Flottans Män och har vägarna till Karlskrona, ta chansen att segla med dessa unika segelbåtar.

Efter kappseglingen är det gott med en kopp kaffe. Eskaderchefen, Torbjörn Haraldsson, längst till vänster och därefter Kent Isaksson, Marie Afzelius, Benny Lundin, Benny Forsberg, David Afzelius (med pad-dan) Lars-Erik Afzelius och Per-Anders Nygård

Benny Forsberg och Per Berg kontrollerar riggen

VÄLKOMNA!
Lars Haller

De tunga loggertseglen bärs ombord. Här Ulf Söderström med focken på axeln

Barkarna förtöjda vid Slup- och barkasskjulet på Stumholmen. I bakgrunden robotbåten Västervik och fullriggaren Jarramas

Grupper
om min 10
och max 20
personer

Svenska bastionen i Tallinn **all inclusive!**

En spännande del av Tallinns historia är tornen Kiek in de Kök och de svenska bastiontunnlarna. Utställningen i Kiek in de Kök and Bastion Passages öppnades igen 2010 och tar dig på en resa som börjar år 1219. Det är både spännande, informerande och underhållande.

Program i Tallinn: Bussightseeing med svensktalande guide och besök på de nyöppnade bastionerna. Egen tid för shopping eller fika i Gamla stan.

FRÅN
1106 KR
PER PERS

Gruppresa till Tallinn

Ingår: del i B2-hytt, frukost
x 2, buffémiddag inkl dryck,
2-rätters à la carte-middag
exkl dryck, sightseeing inkl
buss och guide, entré.

För pris, offert och bokning kontakta: Senioransvarig på telefon 08-666 34 87

KORSORD

Det blir som vanligt två priser (sjömanspussel)

ur Jonny Ekdahls produktion.

Vinnare denna omgång är:

Björn Naeslund, Stockholm

Per Henriksson, Linköping

GRATTIS!

Korsord nr 3-2015 har som vanligt konstruerats av

Gustav Karlsson

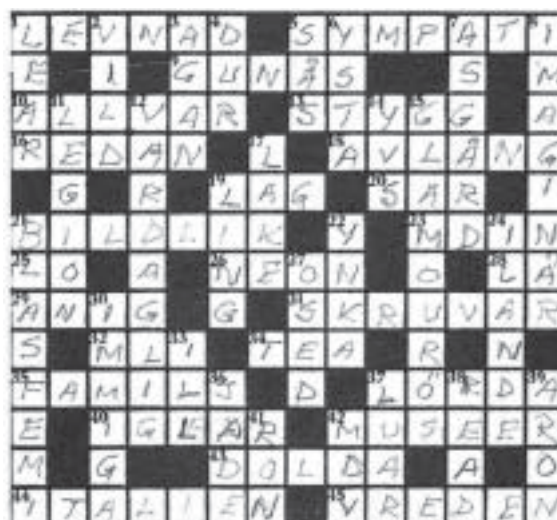
Senast den 31 oktober vill jag ha Din lösning under adress

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Lösning Korsord 2 2015

Korsord 3 2015

Vågräta ord

1. Ett starkt verb.
5. Avenue des Champs elysees.
10. Slut för snälla buddister.
11. Östtyskland förr.
12. Krigstjut ur bibeln.
14. Lärjungar.
17. Rörelsehindrad.
18. Svensk stad.
19. Partiellt stycke.
21. "Gröngöling".
23. Skalbaggusläkte.
24. Musikverk.
26. Gott med fläsklägg.
28. Kan ge hopp.
29. Gudinna.
30. Upphöjd.
31. 1054.
34. Teknisk akademi.
36. Bryta beställning.
38. Betalning utan papper.
40. Arbetsidentifikation.
41. Ödesgudinnor i Valhall.
42. Nästan evig TV-serie.
43. Skjutfält i Svealand.

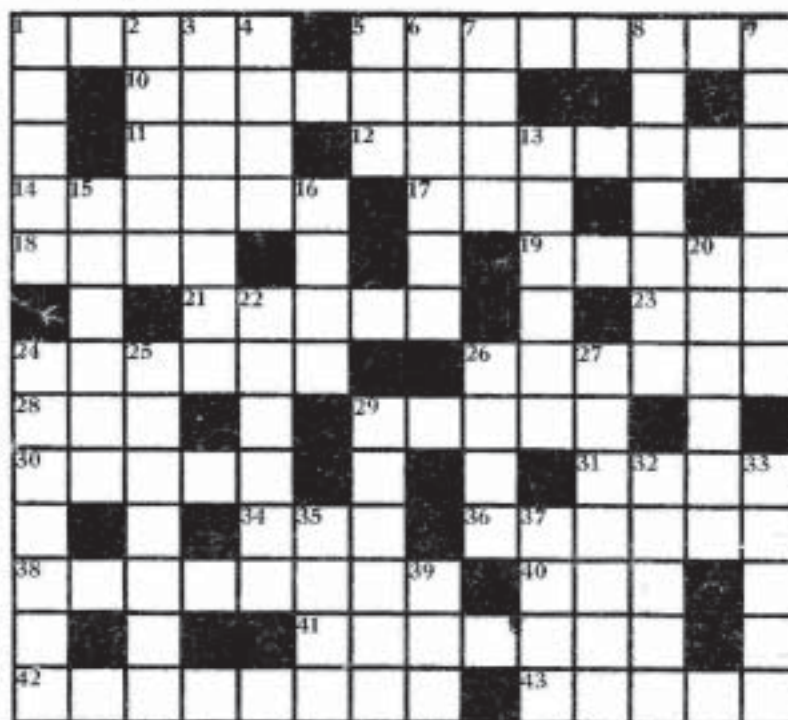
Lodräta ord

1. Ger ljus och värme.
2. Oförklarlig märklighet.
3. Bra för ryttare.
4. Fågel med baklyra.
5. Två tillsammans.
6. Upplösning.
7. Däg mar skrek.
8. Botemedel.
9. Övas.
13. Krigareböna.

15. Bra beröm.
16. Minska ett segels yta.
20. Kärlek.
22. Oförskämd.
24. Bordsflagga.
25. Midnattstimme.
26. Försmå.
27. De surrar i kupan.
29. Register för handlingar.
32. Söker djup.
33. Tvätta.
35. Jag såg (latin).
37. Temperatur.
39. Smörgåspålägg.

Jonny Ekdals produktion

Ett tryggt val!

MTU's motorer är konstruerade för maximal driftsäkerhet och totalekonomi. Detta har gjort MTU till en av världens ledande leverantörer av motorer för kommersiellt bruk. Med ett komplett sortiment från 125 kW till 9.000 kW och ett rikstäckande servicenät erbjuder vi såväl prestanda som trygghet.

SWEDMOTOR

Tel: 08-500 121 40
www.swedmotor.se, info@swedmotor.se

SÄKRA DINA VATTEN OCH KUSTER

Ett effektivt marint försvar kräver balans mellan rörlighet och förmåga, mellan modern teknik och erfarenhet. Saab levererar kostnadseffektiva lösningar som med maximal prestanda ökar förmågan att möta framtidens hot.

Saab har ett komplett marint erbjudande. Från fartyg och ubåtar till integrerade stridsledningssystem och delsystem – våra lösningar ökar möjligheterna att upptäcka hot i en alltmer komplex marin miljö.

Saab har en lång erfarenhet av att leverera försvarsprodukter till den marina domänen. Våra kunder får tillgång till århundraden av erfarenhet från vårt samarbete med den svenska marinen. Vi bryter ny mark och utvecklar tekniskt avancerade, oberoende teknologier som löser morgondagens utmaningar. Vi kallar det Saab's *thinking edge*.

www.saabgroup.com

SAAB

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

I denna del av landet har det inte hänt mycket sedan sist. Föreningens samtliga medlemmar, liksom den övriga befolkningen i landet, har letat och längtat efter den svenska sommaren, som vi så väl behöver. Juni, juli försvann, tyvärr i en lång, kall och blåsig period. Därför var det roligt, att vår sommarkryssning med *M/S Medvind*, den 25 juli, fick ett sådant strålande väder denna dag. Nu var det sommar. Ett 50-tal medlemmar med respektive samt kamrater från Skeppargillet samlades på kajen vid fartygets avgång. Vår ordförande Cave Johansson hälsade oss välkomna, varefter gästerna försåg sig med mat från den stora sjöbuffén. Mats Andersson redogjorde för regionmötet på Hemsö fästning den 30 augusti samt Riks 2016, som regionen ansvarar för med en kryssning till Helsingfors på 3 dagar.

Fartyget stävlade omkring i vattnen runt Alnön, medan alla såg ut att njuta av det hela. Lotteriet med fina vinster fick en strykande åtgång. För skön musikunderhållning stod Sture Nordlund, tills vi åter angjorde hemmakajen med den vackra melodin "Man skall leva för varandra" ringande i öronen. En fin dag tillsammans med vänner och kamrater var därmed slut.

Den 3 augusti fick Sundsvall oväntat marint besök. *Minsveparen M 20*, som ägs av Statens Maritima museer, dök upp i hamnen på sin Norrlandsturné. Det blev ett

skönt inslag i stadsbilden, när den 75-åriga skönheten gled in och lade till vid kaj. På sin väg till Lungön, utanför Härnösand, bunkrade man vatten och hämtade upp två besättningsmän, Mats Andersson och Bengt Svensson från Flottans Män i staden. Måndagen var en lyckodag för Sundsvall i allra högsta grad, då "Giffarna" vann mot

Hammarby. Nu står närmast regionmöte vid Hemsö fästning på programmet. Vi återkommer om denna utflykt.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Haninge

FM Haninge har under en tid inte varit synlig på dessa sidor i vår utmärkta tidskrift, men det betyder inte, att verksamheten varit begränsad, snarare tvärtom. Energin har med vår omvalde ordförande Lars Engwall i ledningen fokuserats till våra traditionella aktiviteter, där övriga styrelsemedlemmar gått i Lars fotspår inom samtliga områden.

Återkommande aktivitet sedan många år har bowlingen varit med Jan H Abrahams-

son och Sven Loman som sammanhållande. Årets vinnare blev Kjell Karlsson, som åter får ansvaret att härbärgera vandringspriset, en imponerande pokal på sockel. I vattenövningshallen på Amf 1 på Berga har varje måndag kamraterna badat bastu och simmat, för flertalet har kanske skrönorna i bastun prioriterats före skrotkammarens pinoredskap. I bassängen har ansvariga från regementets idrottsavdelning avdelat några

banor för FM, banor som av de aktiva befälen vid regemente och flottilj döpts, kanske inte utan anledningen, till Antikrundan. Mest imponerande var förra årets luciasimning, där Sixten Persson med ljus på huvudet simmade i täten med sångarna simmande i formation Erik sjungande mångstämmigt luciasången. I hemliga val utses också årets Baddare, som dekoreras med officiellt tecken på årsmötet. Årets Baddare blev

Hans von Konow med motiveringen: "Såväl Hans skröner i bassängen, som hans crawl-simning håller önskvärd hög kvalitet". I bassängen går Hans i Lars Engwalls fotspår ety Lars också varit framstående dykare inom Polisen. FM Haninges badmästare Kent Melander leder i Lars anda simmarna mot allt högre höjder och 12 kamrater har avlagt prov för simborgarmärket, ett prov som planeras återkomma årligen.

Kamratskap kräver, att brödet bryts tillsammans, varför gemensamma måltider arrangeras varje månad i Västerhaninge gamla tingshus. Skaffningen står betrodda kamrater för. Här skall särskilt nämnas Ove Jonsson som stått för mycket av handpåläggningen. Avseende ärtsoppa så härstammar inte Oves recept från byssan på regalskeppet Vasa, Ove har dock inhämtat miljön från skeppet fast under detsamma under sin aktiva dykartid. Jan Hardy Abrahamsson står tillsammans med Hans von Konow för dekorationer, mat och idéer. Hans är också initiativtagare till dessa populära sammankomster i Tingshuset. Abbes sjömanskap kräver att hissad signal alltid harmonierar kvällens meny. Trogen barmästare är vår ordförande Lars, som med polisjär skärpa ordnar kön till baren i vilken ordförande för

Tränar på Berga

Nynäshamns FM ofta har intagit en framskjuten placering. Många är härutöver de kamrater, som stödjer iordningställande, dukning, städning m.m. Fartygsbesök och information om kom-

mande försvarsbeslut/inriktning väntar. Väl mött alla som vill trivas i kamraters lag.

Christer Widgren

Norrköping

Planenligt genomförde vi vårens båda utflykter till resmål med typiskt marina förtecken. Vid första resan styrdes kosan åt norr, där 10 FM-kamrater i privatbilar torsdag den 16 april drog iväg för att besöka Musköbasen. Vi hade en intressant dag i denna enorma och imponerande anläggning, som numera även omfattar en hel del civil verksamhet.

Fredag den 8 maj var dagen för nästa resa och den här gången var det sydlig kurs som gällde, eftersom resmålet var den vackra örlogs- och världsarvsstaden Karlskrona. Vi var 15 resenärer som i tidig otta startade färden mot Blekinge i två inhyrda minibussar. Tyvärr fick resan ganska snart ett abrupt och ofrivilligt stopp och den snöpliga orsaken till avbrottet, visade sig vara soppa-torsk i en av bussarna.

Den försening och de kostnader, som blev en följd av uthyrens försumlighet med tankningen, gjorde, att vi hade ett gynnsamt förhandlingsläge, när det skulle göras upp om slutpriset. Resultatet blev att deltagarna kunde inkassera en liten återbetalning, av den erlagda reseavgiften.

Resans huvudmål var Marinmuseum och då i första hand, den relativt nyöppnade ubåtshallen med HMS Neptun som sin mest framträdande attraktion. Alla var mycket tillfreds, inte minst med den speciella upplevelse, som den submarina miljön innebär. Detta "Årets museum 2015", med sin

fängslande förmåga att underhålla sina gäster, är verkligen väl värt att ägna en längre visit, men på grund av fadäsen med bussen, blev tyvärr tiden för vårt besök lite i knappaste laget.

Dagens lunch valde vi att inta i museets restaurang, Skeppsgossen, som frestade oss med välsmakande kroppkakor. Vi hann även med att besöka båtbyggarskolan i den närliggande lokalen. De välbekanta dofter av linolja och fernissa, som mötte oss när vi klev in i verkstadshallen, vittnade om den levande varvsverksamhet med träbåtar under byggnation eller renovering, som är en del i det praktiska skolarbetet. Innan hemfärden blev det en kortare stadsrundtur, som avslutades utanför Ulrica Pia, där vi på sedvanligt sätt hälsade på gubben Rosenbom.

Vid riksårsmötet i Västervik den 22-24 maj deltog undertecknad tillsammans med Willy Almberg och Jan Knutsson som representanter för Norrköpingsföreningen. Vi valde att begränsa vårt engagemang till att bli en endagsförrättning under lördagen. Den tiden räckte bland annat till att konstatera, att våra småländska FM-kamrater, tillsammans med Västervik Resort, hade åstadkommit ett trevligt och välordnat arrangemang i den fina anläggningen vid Ly-singsbadet.

Robert Hillgren

Hemmaverksamhet

Lördag den 25 april var det dags för vårlig uppsnyggning av den lilla parken, så att den med högburet huvud kunde möta nyfikna blickar från sommarens besökare. Efter väl förrättat värv kopplade trädgårdsarbetarna av med fika och en stunds trevligt umgänge i Marinlokalen.

Vårens sista måltidsträff inleddes som vanligt med att ordföranden gav en kort lägesinformation, där han även hälsade ett par nya medlemmar välkomna. Under tiden hade kvällens kocklag dukat fram en utsökt god pyttipanna med ägg, som föredömligt serverades med gulan intakt. När jag råkade kläcka ur mig en kommentar om den klassiska uppfattningen, vad gäller lämplig äggkonsumtion för äldre personer, fick jag en uppläxning av doktor Gunnar Lindström, som lägligt nog kom förbi efter besök vid de fyllda fatens bord.

Han talade sig varm för äggets förträfflighet som livsmedel och att det enbart är positivt, att låta flera ägg ingå i den dagliga kosten. Vi fick lära oss, att ägg, med undantag för C-vitamin, innehåller den absoluta merparten av våra livsnödvändiga näringsämnen. Tack Gunnar! Det kändes bra att bli tagen ur den villfarelsen.

Det här var kvällen före himmelsfärdsdagen och det blev en helgdagsafton, som kom att gå i "Gamla Norrköpings" tecken, där Willy Forsström från Norrköpings Spår-

vägsmuseum, visade filmscener, som spelats in i vår stad under åren 1938 till 1946.

Den närmare en timma långa filmen var en proffsigt gjord sammanställning av urval från en stor samling gamla Norrköpingsfilmer. Anmärkningsvärt är, att det redan på den tiden handlade om färgfilm. Willy satte dessutom extra färg på föreställningen med kunniga och vägledande kommentarer till de vyer och historiska tilldragelser, som passerade på vita duken.

Inte helt oväntat blev grabbkvällen den 3

juni en grillafton. Försommarkvällen var rejält blåsig, varför glödhårdarna placerats i lä mellan huskropparna. Efter en stunds köande i aptitretande grilldofter, var det dags att med såväl kött som korv på tallriken, bänka sig vid borden i matsalen, för att som avslutning på säsongen avnjuta resultatet av grillkockarnas ansträngningar. En välkomponerad potatissallad, men även öl och snaps för de som så önskade, bidrog till att göra smakupplevelsen komplett.

Med hopp om att er sommar har levt

upp till förväntningarna, vill vi östgötar önska alla en angenäm höst. Samtidigt hälsar vi övriga föreningar i Region Mitt, välkomna till den sedvanliga femkampen, som i år utspelar sig i Norrköping, onsdag den 16 september.

Bosse Petersson

Södertälje

Våra stora festligheter på Notholmen, Sillfrukosten 13 juni, samt Midsommarfirandet, i stort sett regnade och blåste bort, tyvärr. Vi tar nya tag och hoppas på kräftskaiv den 22 augusti.

Vi får istället glädjas åt att vi hade besök av marint fartyg, som utnyttjade vår brygga för natt- förtöjning.

Lennart Persson

Färja från Amf 1 vid Notholmen

Region Syd

Karlshamn

Ärtsoppesegling

Tisdagen den 19 maj var vi en grupp från FM Karlshamn som besökte Marinmuseet i Karlskrona och Ubåtsmuseet. Till alla er, som vill besöka detta mycket fina museum, vill jag tala om, att ni kan parkera på Bataljon Sparres plan. Där finns en speciell parkering. När vi var där, fanns det inga parkeringsautomater, vilka nu är beställda, vet jag. Tag då ert registreringsnummer på bilen och meddela detta i kassan på museet, så får ni betala avgift där. De skriver då upp namn och reg.nr, så att ni slipper att gå tillbaka till bilen.

Det blev en trevlig visning med guide på Ubåtsmuseet. Vi hade deltagare, som tjänstgjort på *HMS Neptun* i gruppen, så vi fick lite mer information, än vad guiden kunde ge. Det, som verkligen är irriterande, är att vi inom Flottans Män skall betala ett par tusen kronor för att få uppleva detta. Försvarsmakten har ett avtal, som vi tyvärr inte får utnyttja.

Alla vi Karlshamnare, som deltog i Riksråsmötet, tackar både arrangörer och alla kamrater för en trevlig samvaro.

Väl hemma igen startade vi våra förberedelser inför vår nationaldag den 6 juni. Det var som vanligt stor samling av olika föreningar på Stortorget i Karlshamn. Främst i ledet marscherade Karlshamns Musikkår och efter dem kom Flottans Män tillsammans med Ankarets kvinnliga medlemmar.

Vi var ett tjugotal. Ordförande och vice ordförande marscherade främst med FM-flaggan och svenska flaggan. Med i tåget var också hemvärmat och efter en marsch genom staden ställde vi upp i Rosengården. Här hölls tal av kommunens representant. Våra kamrater Sewe och Bosse förberedde under tiden ett grillparty vid vårt föreningshus, där vi sedan samlades. Det grillades korv och kött, som serverades med potatissallad och till kaffet bjöds tårtor gjorda av en Ankarflicka och av vår ordförande. De förtjänstmedaljer, som inte kunde delas ut i Västervik, utdelades under denna dag. Glä

da och styrkta av gott kamratskap avslutades mötet under sen eftermiddag.

Vecka 29 är det alltid Östersjöfestival i Karlshamn. Hela staden stängs av och tusentals personer kommer till oss. Ett av de stora arrangemangen är "ärtsoppeseglning", då det tävlades med blekingsekor. Flottans Män spelar en stor roll i detta då vi ansvarar för ärtsoppa och den tillika goda drickan efter loppet. Det var ett strålande väder, vilket är sällsynt denna sommar och ett trettiotal båtar startade. Vinden var ganska svag och den vände hit och dit. Ibland såg det ut, som besättningen skulle behöva

sitta och blåsa på seglet för att få fart. Väl efter loppet kommer alla besättningsmedlemmar till vårt hus för att inta sin lunch och det delas ut priser till vinnarna. Vi hade då redan förberett oss och tillagat soppan på morgonen och såg till att allt var klart till nämnda lunch.

Med fint kamratskap så går allt att ordna. Tack alla kamrater som deltog.

Vid pennan
Rolf Pärnhem

Karlskrona

Året 2015 inleddes med ett medlemsmöte den 15 januari, då kaptenen Peter Fjellvind höll ett intressant föredrag om sin tjänstgöring i Norge vid Nordiska Battle Lab i Bodö.

Vid mötet den 12 februari gästades vi av chefen för Marinbasen, kommandör Erik Andersson, som informerade om, vad som är på gång i Försvarmakten, i Marinen och inom Marinbasen. Det utökade försvarssamarbetet med Finland samt behovet av ytterligare försvarsanslag betonades.

Årsmötet hölls den 12 mars med ett trettiotal kamrater närvarande. Styrelsen omvaldes i sin helhet liksom valberedningen. Avgående klubbmästaren Kristoffer Karlsson avtackades för sina insatser och nyvalde klubbmästaren Ingvar Stenmark hälsades välkommen. Årsmötet avslutades med en utsökt tre-rätters måltid. Vid styrelsens konstituering valdes Göran Kullving till vice ordförande efter Per Nejdefelt, som på grund av andra engagemang av sagt sig återval.

Lokalföreningenskonferens för FM Region Syd genomfördes 13-14 mars i Fylgia på Skönstavik, varvid webbmaster Bo-Inge Andersson informerade om FM hemsida m.m. Vidare informerades om Riksårsmötet 2015 i Västervik 22-24 maj. Kompetenskatalog inom FM diskuterades. Vår styrelse ställer sig minst sagt frågande till behovet av denna katalog.

Föreningen har gjort ett välbesökt studiebesök på Litorina båtbyggerlinje. Läraren Nils Göransson gav en professionell presentation av verksamheten. Utbildningen sker under en treårsperiod. Eleverna får som första uppgift att tillverka en verktygslåda för att därefter lära sig byggteknik, materialval och verktygslära. Eleverna kan bygga sin egen båt eller reparera ägd båt. Ordföranden tackade Nils Göransson för en utomordentlig presentation och överlämnade som tack en bok med marin anknytning. Efter besöket på Litorina förflyttade vi oss till Fylgia, där klubbmästaren bjöd på en

delikat måltid med kroppkakor och tillbehör, som skänkts av vår medlem Olle Hjort.

Den 19 maj genomfördes föreningens vårresa, som styrdes mot Danmark och Helsingör. Ett femtiotal medlemmar hade hörsammat inbjudan. Efter överfart till Helsingör besöktes M/S Museet för sjöfart. Detta är byggt i tidigare skeppsvarvets torrdocka. Det är ett mycket imponerande och nydanande museum, som rekommenderas. Efter museibesöket intogs lunch på en av Stengardes trevliga restauranger. Vi hade tur med vädret, då vi fick ett uppfreskande regn över oss på promenaden till restaurangen.

Vid Riksårsmötet 2015 i Västervik deltog ordföranden och kassören med respektive. Vi framför härmed vårt tack till arrangerande förening.

Vår traditionella grillfest genomfördes den 13 augusti i strålande sommarväder och med ett stort antal deltagare. Grillmästarna Ingvar Stenmark och Erling Gustavsson bjöd här på fantastisk grillmeny, som sent kommer att glömmas. Bartendrarna Arne Askeroth och Göran Kullving gjorde en minst lika uppskattad insats för kvällens trevnad. Ett stort tack till de medlemmar med damer som engagerade sig i festens såväl förberedelser som återställande. Kassörskan Evy Petterssons glada skratt hjälpte många deltagare att komma över förtretet för festens kostnad.

Med handen på pennan
Hans Pettersson

Bussresa till Helsingborg/Helsingör. Gruppen samlad framför Kronborg slott i Helsingör. Foto Bo Inge Andersson

Trelleborg

Flottans Män i Trelleborg hade sitt vårmöte den 7 maj och ett tretiotal medlemmar intog sina platser för att höra Rolf Pärnhem från Flottans Män i Karlshamn berätta om Flottans spisordning på 1500-1700-talet, vilket var en intressant jämförelse, med vad som serveras och tilldelas på våra fartyg i dag. Besättningarna på de stora linjeskeppen och krigsfartygen var mellan 400-500 man, vilka skulle utspisas flera gånger om dagen med den tidens tilldelning och tillagning. Kocken var inte uppfunnen vid denna tid, utan de som hade handlag för matlagning intog sin plats i fartygets byssa (kök) och gjorde sitt bästa av råvarorna, som var mycket begränsade och bestod av kött, fisk, smör, salt och bröd. Tilldelningen av öl var tre liter och till detta kom 12 cl brännvin om dagen. Ett stort problem var bl.a. att lagervatten färskvatten ombord. Sjömännen blev undernärda och sjukdomar förekom ofta. I dag ökar sjömannen i vikt, när stjärnkockarna ombord utfodrar dem med goda och närande måltider. Rolf avtackades och klubbmästaren hade tillagat en god middag, som vi njöt av

Vid pennan
Göte Lindberg

Junimötet besöktes vi av Bruno Lindquist från FM i Malmö!

Han visade bilder och berättade om kanonbåtarna på Titicacasjön! Ett smått "vansinnigt" projekt! Peru beställde i England två kanonbåtar som var klara år 1861. De packades ner i trälådor för att fraktas till Sydamerika med båt. Lasten bestod av 2 766 bitar och två vevaxlar, totalt 210 ton. Första sträckan gick med järnväg, men sedan skulle denna enorma last fraktas vidare med mulor 350 km upp i bergen till 3 810 meter över havet! Ingen låda fick väga mer än 350-400 kg, eftersom mulorna inte orkade med mer last. Under oerhörda strapatser och jordbävningar, revolter och strejker låg expeditionen nere många gånger, men 1869 hade så många delar kommit fram, att kölsträckningen kunde äga rum. Yavari sjösattes i december 1870. Senare kom systerfartyget Yapura.

År 1914 ersattes Yavaris ångpanna med en 4-cylindrig Bolinder, idag världens största och äldsta fungerande tändkulemotor. Yavari är idag en last och passagerarbåt på Titicacasjön.

Flottans Män i Trelleborg inbjöds av Försvarsmakten att delta i en rekryteringskampanj i Ystad i samband med Nordiska

marina kadettmötet den 5 till 9 augusti. Vi antog inbjudan med glädje och bemannade ett anvisat tält under alla fyra dagarna. Det myllrade av folk, som skulle se på alla skol- och krigsfartygen från de nordiska länderna, lyssna på marschmusik och se alla parader i staden. I vårt tält stod en modell av ubåten *Gotland*, som drog många blickar till sig dock utan att kunna konkurrerades den riktiga *Gotland*, som låg en bit bort vid kajen. Vid visningarna ringlade köerna långa, väntetiden att få komma ombord på ubåten låg på mellan 1,5 till 2 timmar!

Detta fina arrangemang sammanföll med Ystad Military Tattoo, vilket naturligtvis drog massor av folk till staden!

Resultatet av kampanjen är lite svår att bedöma, men ett dussin intresseanmälningar fick vi in och vi fick ut vår information, om vilka vi är samt en mycket god PR för Flottans Män!

Det blev fyra mycket lyckade dagar och samtidigt framför vi ett tack till Jenny Svensson på Sjöstridsflottiljen i Karlskrona för hennes stora arbete att samordna och dirigera detta stora arrangemang!

Veikko Bern

Yavaris idag

Västervik

Riksårsmötet i Västervik fungerade utmärkt ur lokalföreningens synpunkt. Den återkoppling, vi fått, har visat, att deltagarna uppskattat våra arrangemang. Kaffet i samband med förbrödringsmiddagen var den miss, som något sänkte modet på oss. Men den missen gör vi inte om.

Vår verksamhet i lokalföreningen avslutades med sommarlunchen. Den intogs i år i vår Marinstuga som grillfest. Förra förbundsordföranden Gunnar Bengtsson un-

derhöll oss med en historia från gamla tider och inbjöd oss till Händelöpsdagen i mitten av juli.

Sommaren var till att börja med mycket varm. Men andra veckan i juli så kom regn och kyla, precis under Visfestivalsveckan. En av de sista riktigt varma och sköna sommarkdagarna i början av juli kom M20 på besök till Västervik. M20 byggdes som minisvepare på Neglinge varv 1941. Sedan dess har hon varit både navigations- och kadett-

fartyg. Till Västervik kom hon från Gotland och lade till vid Skeppsbokajen i vår stad. Vi såg henne redan, när hon gick igenom Spårösund. Kamraterna ombord intog en härlig italiensk middag på en av våra hamnkrogar.

Men Västervik var speciellt gynnade i år. Vi fick nämligen ett flottbesök till. Det var det kulturmärkta museifartyget T56, som angjorde stadens Skeppsbokaj den 7 augusti. Besöket fick stor uppmärksamhet i

Sofia Cerny, T56, som skötte signalerna mellan bryggan och maskin samt vår medlem Birger Rydberg, gammal torpedbåtsmaskinist.

både lokalpress och bland befolkningen. T56:ans besättning mottogs av Flottans Män och det blev bricklunch på Stadshotellet och därefter en promenad ut till Västerviks Museum för att bese Marsutställning-

T56:an vid Skeppsbrokajen i Västervik.

en. Så blev det fika i vår Marinstuga. På kvällen följde grillfest på Hotell Fängelset, där merparten av besättningen bodde. Besöket fick stor uppmärksamhet i vår stad, där både lokalbefolkning och turister slöt upp vid ankomsten och ännu fler vid avgången till Fyrudden och Harstena. Fyra lyckliga medlemmar i vår förening fick följa med på turen till Fyrudden. T56 ligger normalt på

Gålöbasen. Hon ägs av Stiftelsen Motor-torpedbåten T56 och sköts om av vänföreningen, som tar hand om skötsel och drift. Det finns möjlighet att hyra båten för ett evenemang eller en utflykt.

Christer Warfvinge

Region Väst

Halmstad

När detta läses närmar sig hösten, kanske med stormsteg. Oavsett vad vi tycker om detta, så har vi inget val. Att klaga är ingen idé, det är ändå ingen, som bryr sig. Hur det blir, har vi ingen som helst aning om, men hur det varit, har vi däremot bra koll på.

Första veckan i maj genomfördes en sedan länge planerad resa till Karlskrona. Resans första dag inkluderade ett planerat besök på Örlogsvarvet. På initiativ av vår eminente guide, Hans Pettersson, bjöds vi också på en guidad tur i staden och detta väckte en del minnen av olika slag. Vi hann också med ett besök i FM:s lokaler i Skönstavig. Dag 2 ägnades åt Marinmuseum med tillhörande ubåtsmuseum.

Den 12 maj besökte några av våra medlemmar FM Varberg. Varbergsföreningen hade bjudit in före marinattachén i Ryssland, Christian Allerman, som talade över ämnet "Vart är Ryssland på väg". Det blev en intressant genomgång, som väckte många frågor, varav många besvarades.

Den 16 maj avhölls vår sedvanliga vår-fest. Vi hade äran att få se 11 medlemmar från vår danska vänförening. Detta utbyte ägde nu rum för 68:e gången. Utbytet inled- des som vanligt med ädel tävlan i olika gre- nar, boule, luftgevärsskytte och, nytt för

året, skjutning med slangbåge. Samtliga grensegrar gick till FM Halmstad. Min blygsamhet förbjuder mig att tala om, vem som är FM-mästare i vår nya gren, slangbå- geskjutning. När segrare korats och belö- nats, avåts en eminent grillbuffé med diver- se tillbehör. Därefter blev det glam, lite dans och sång, både skönsång; och tvärtom.

Vid Riksmötet i Västervik deltog fyra

medlemmar från Halmstad och vi hade ab- solut inget att klaga på. Alltid mycket trev- ligt att träffa gamla, och nya, kamrater.

Vår nationaldag firades på sedvanligt sätt i vår stuga. Vi kunde, även i år, konstatera, att det finns plats för många fler.

Den mycket traditionella sommarfågel- skjutningen hos vår vänförening I Kongens Lyngby gick av stapeln söndagen den 14

Öppet hus

juni. Vi var 16 medlemmar, som lämnade Halmstad och lika många återvände. Vi välkomnades på sedvanligt sätt med vänligt bemötande, röda pölser m.m. Efterföljande skjutning blev mycket jämn, tre grensegrar var. Vår förening har tagit många grensegrar genom årens lopp. I årets skjutning hände det sig för första gången, att en kvinnlig medlem från Halmstad tog en grenseger, detta genom Malin Lauksteins. Efter genomförd skjutning och prisutdelning åt vi delikata smörrebröd med diverse tillbehör och hade allmänt trevligt.

Söndagen 2 augusti genomförde vi "Öppet Hus". De tre senaste åren har detta arrangemang haft lite större omfattning, men när nu *Najaden* lämnat (sålts till Norge) återgick vi till föreningens långvariga tradition med "Öppet Hus". Temat var "Maritima föreningar i Halmstad förr och nu" Detta hade dokumenterats via ett bildspel. En mindre utställning med fartygsmodeller med Halmstadsanknytning visades med benäget bistånd av Hallands Konstmuseum. I arrangemanget deltog representanter för *Najaden* Vänner och *Kranens* Vänner. Sånggruppen *Gubbröran* stod för en mycket uppskattad underhållning och vädret var helt på vår sida.

Sommarens aktiviteter avslutades söndagen 9 augusti med ett välbesökt kvartalsmöte, där 10 % av våra medlemmar deltog.

Slangbågeskjutning

Gör gärna ett besök på vår fina hemsida. Bl.a. kan man, på det senaste inlägget på "Öppet forum", få lite återkoppling till den danska kulturfilmerna *S/S Martha*.

Nu ser vi fram mot höstens aktiviteter, intressanta föredrag på våra kamrataftnar, höstfest med helstekt gris och sist, men inte

minst, våra två städdagar i början av oktober. Aktuella höstföredrag presenterades i nr 2 av denna tidning.

Vi ser nu fram emot en trevlig höst.

Väl mött i stugan
Kjell A Jönsson

Jönköping

Flottans Män på utflykt till Visingsö. I första ledet, fyra från vänster, i mitten, står de fyra Visingsöpojarna, som arrangerat Vårutflykten. Fyra från vänster Wilford Strandsäter, en gång värnpliktig sjöman på jagaren *Småland*, Per-Erik Ohlin, värnpliktig sjöman på minsveparen *Hisingen*, Janne Moberg, minör på minsveparen *Dämman* och Per Åke Strandsäter värnpliktig maskinist på minfartyget *Älvsnaben*.

Något av terminsavslutning präglade den traditionella S.O.S-träffen vid Vätterbrinken invid Roddarnas klubbhus i midsommarveckan. Ett 15-tal medlemmar, några med sin respektive, smakade på sill och ost. Som vanligt spelades det på kornett och trevliga minnen bjöd de närvarande varandra på där vid det vackert uppdukade långbordet i den trevliga klubbhuslokalen, som Flottans män i Jönköping fått låna av Roddarklubben.

Många tacksamma ord skänktes den trevliga utflykten, som Flottans Män gjorde till Visingsö under maj månad, då ett 30 tal medlemmar fick lyssna på Visingsögrabarnas berättelser från Vätterpärlan Visingsö. Frågan är om inte Jönköpingsföreningens funnit essensen i sin verksamhet i studiebesöken – denna gång i de östliga delarna av Jönköpings kommun.

Nu ser föreningen fram mot den nalkande hösten med frisk bris.

Leif Aljered

S.O.S-träffen vid i Roddarnas klubbhus samlade ett 15-tal medlemmar i midsommarveckan.

Karlstad - Värmland

Här i Värmland har vi väntat på sommaren, vilket även ni andra säkert gjort. Kanske är den nu på väg. I skrivande stund börjar värmen komma äntligen.

Innan sommarvilan genomförde vi givetvis traditionsenligt vår landstigning med *TpBS* 276. Som vanligt drog vi ut i den vackra skärgården och landade på Västra Långholmen, där klubbmästaren Göran med assistans av Magnus dukade upp för en god måltid. Det blev som vanligt en fin kväll som inledning på sommaren.

Vi har haft fint besök under några dagar i juli, då vi besöktes av Ostindienfararen Göteborg. Hon gjorde för första gången en rundtur i Väner och i Karlstad låg hon tre dagar. Antalet besökande var mycket gott. Hon låg precis vid vårt klubbhus, så vi kunde på bekvämt avstånd följa, hur många besök hon hade. Jag har nog aldrig sett så många bilar på parkeringen. Det var imponerande att se henne glida in till kaj.

I början av september inleder vi höst-vinter-vår aktiviteterna med förhoppning om, att vi får många deltagare på våra arrangemang. En relativt lugn sommar börjar gå mot sitt slut.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Göthebrg på väg in i hamn. Foto Bert Ågren

Orkester mötte påkajen. Foto Bert Ågren

Lysekil

43 medlemmar kom till årsmötet 2015, som hölls 30 mars. Efter parentation över två medlemmar, som avlidit under 2014, tog mötet fart. Fem klubbålar utdelades till nya medlemmar och hela elva veterantecken tilldelades förtjänta medlemmar. Verksamhetsberättelsen, årsredovisningen och revisionsberättelsen för 2014, samt budget förslaget för 2015, lästes upp och samtliga godkändes av mötet. Information gavs om kommande aktiviteter som Riksårsmötet, räksafarin och familjedagen i juli. Det fanns också intresse för en resa i höst till Marin-museet i Horten.

I valen till styrelse blev det omval på samtliga valbara platser. Styrelsen har utsett två hedersledamöter, Arne Johansson och Bengt Svanberg, som fick ta emot blommor, diplom och bordsstandar. Under kvällen höll Lysekilsbördige, kapten Hans "Ubåts-Hasse" Karlsson (ordförande FM Malmö) ett mycket uppskattat föredrag om svenska marinens utveckling – 50 år på 50 minuter. Mötet avslutades som brukligt är med ärtsoppa, korv, punsch, pannkakor, kaffe och kakor.

Mot alla väderprognoser blev årets Räksafari med *Windros*, en succé. Vädrets makter tog hänsyn till denna utflykt och höll inne med att släppa loss regn och storm.

När kapten Ingemar Johansson anlöpte södra hamnen i Lysekil kl 10.00 lördagen

Hedersledamoten Arne Johansson mottar diplom, blommor och standar av ordförande

den 30 maj, hade ett sextiototal FM medlemmar med anhöriga samlats på kajen för embarkering med destination Mollösund. I lätt östanvind och lite solsken gick färden över Gullmarsfjorden förbi Islandsberg och Gullholmen, genom Gullholmealsar och vidare ut genom Kråkesundsgap till Mollösund. Lagom inne i skyddad hamn kom en rejäl men kort regnskur, som snart bedarrade och solen tittade åter fram. På kajen stod vår guide, Ann-Sofie Bernhardsson med personal, som på ett mycket proffsigt och underhållande sätt visade oss runt på Hembygdsmuseet, museisjöboden och museiaffären, Sigurd Olssons hus "Sigurdes", en väl bevarad gammal handelsbod med alla tidsenliga detaljer gott förvarade.

Efter att vid kajen avnjutit en fantastisk räkmåltid och steward Yvonne öppnat tillgången till barens förfriskningar, lämnade vi

det pittoreska Mollösund. Vinden hade nu vridit till västsydväst och ökat till cirka 10-12 m/sekund, varvid färden hem i stort sett gick inomskärs, över Ellösfjorden och upp genom den trolska kanalen Vägeröd ränna. Det blev en tur inomskärs i frodig bohuslänsk vårstämning. Stämningen ombord var hög och förutom lokala medlemmar, hade vi FM-kamrater från Karlstad, Göteborg och Varberg ombord, som alla blev mäktat imponerade över den magnifika naturen. Samtliga deltagare var mycket nöjda och tackade kapten Johansson med steward Yvonne för en mycket trevlig tur i en mycket fin båt. Med kamratliga hälsningar FM Lysekil

Van Carlzon

Medlemmar mottar veterantecken

Varberg

Skeppskväll

Till vårens sista skeppskväll hade vi det stora nöjet att välkomna kommandörkapten Christian Allerman, som med sina gedigna kunskaper berättade om Ryssland.

Christian har i sin karriär bl.a. varit marinattaché i Moskva vid flera tillfällen med stor insikt i, hur Ryssland tänker och agerar militärstrategiskt och politiskt. Vi var alla djupt imponerade av den kunskap och de erfarenheter, som delgavs oss under kvällen. Vi fick höra om en mycket intressant men samtidigt skrämmande verklighet som utspelas vid våra gränser, runt våra kuster och i lufrummet.

Ett stort tack Christian för Din mycket intressanta presentation!

Vid denna skeppskväll deltog även medlemmar från FM Halmstad med ordförande Kjell Jönsson i spetsen, vilket vi uppskattade.

Riksårsmöte

Årets riksårsmöte i Västervik arrangerades med bra möten och trevlig kamratskap. Tack till FM kamraterna i Västervik för ett trivsamt årsmöte. Undertecknad och Jan Steinbach representerade Varberg.

Besök hos FM Lysekil

Manne Österberg och undertecknad besökte FM Lysekil 30 – 31 maj för att delta vid räksafari med besök i Mollösund. Det var en mycket trevlig aktivitet, där många medlemmar deltog. Vi besökte flera museer på Mollösund, bl.a. en gammal lanthandel och fiskemuseet, intressant med mycket engagerade guider. På kvällen njöt vi av en underbar middag med ostron och välsmakande oxfilé, som Bert Ågren från FM Karlstad tillagade.

Vi tackar Jackie Lindebäck med fru Sigrid för en mycket trevlig vistelse i det fina huset vid Gullmarsfjordens strand.

Nationaldagen

Årets Nationaldag firades traditionsenligt i Söcietetsparken med flagghissning, tal och musik. Alla njöt som vanligt av Bodil Henningssons underbara jordgubbstårta.

Loppmarknad

I vår Marinstuga dukades det till loppmarknad den 11 juli med prylar, som skänkts av medlemmarna. Bengt Asterling och Gunnar Larsson såg till, att försäljningen "rullade på" med välbehövligt tillskott i föreningsskassan.

Ostindiefararen Götheborg

Under helgen 30/7 – 2/8, fick Varberg ett celebret besök av Ostindiefararen Götheborg, som efter salut från fartyget och Varbergs fästning, lade till i hamnen.

Tack vare Galtabäcksskeppets bygglag med eldsjälarna Roy Magnusson och Kent Astorsson, lyckades Varberg få uppleva detta ståtliga skepp, en fantastisk upplevelse.

Varbergarna gick man ur huse för att välkomna och besöka skeppet.

Flottans Män deltog i arrangemanget med öppet hus i Marinstugan, där Varberg Navy Singers underhöll och serverade kaffe. Vi var även representerade i hamnen bredvid Götheborg med en presentation av Flottans Män för att värva nya medlemmar.

Göran Andersson

Götheborg skjutar salut

Varberg Navy Singers underhåller

Ängelholm

Var blev årets sommar av? Vi fick en varm vecka i juli men sen då? Just nu stiger hoppet, för augusti månad har börjat bra. Även skribenten har återvänt till Öresunds cirka tjugo plusgraders mestadels rena och klara vatten.

Förutom nationaldagsfirandet den 6 Juni inledde vi sommaren med ett besök hos våra danska vänner i Køge Marineförening söder om Köpenhamn. Dagen inleddes med frukost i deras trivsamma marinstuga belägen i Køge hamn. Därefter blev det en rundtur i staden, där Palle Nielsen visade och berättade om de platser, som haft relationer till oss svenskar. Han visade oss Danmarks äldsta hus och besökarna fick lyssna till musik på torget. Därefter gick färden till Køges Mini-by, där det bjöds på kaffe och där Kurt Pedersen visade runt bland småhusen. Besöket i Køge avslutades med middag i marin-stugan. Køge föreningens egna musikanter svarade för trevlig underhållning. Tack Køge Marinförening för en fin dag. Vår ordförande, Lars Linde, överlämnade Flottans Män bordsstandar som minne och tack till ordförande John Engskov.

Vi har även sedan vanligt besökt Køge den 1 juli med anledning av kransnedläggning vid monumentet, som påminner om sjöslagen i Køge bukt, där vi var förlorare. Tack för en fin frukost! Vi fick även tillfälle gå ombord på *HMV815*, som låg förtöjd mitt emot Køges marinstuga, där kaptenlöjtnant Per Bach Lauritsen visade fartyget från brygga till maskinrum, för vilket vi tackar så mycket.

Vårt eget sommarprogram i Kajutan på Östergatan inleddes söndagen den 5 juli med korum av kyrkoherde Åke Svensson och musik av Gusten Gustafsson. Vi fick denna dag besök av major Karl Gustav Bergenstråhle och hans maka Anna från Halmstad. Karl Gustav påminde om tiden, då vi ibland träffades på *Najaden* och överlämnade en liten minnessak från den tiden.

Vår sommaröppna Kajuta på tisdagar i juli månad var även i år välbesökt och även några nya medlemmar dök upp. Men var är våra egna? Ibland behövs avlösare! Tack till vår ordförande, som bakade alla väfflor själv.

En stor positiv händelse har inträffat i sommar. Vi har äntligen fått förnyat vårt staket till våra grannar, som även ekonomiskt varit med om att dela på kostnaden för materialet. Jättestort tack är vi alla skyldiga till våra hantverkare Uffe, Hans-Otto och Kurt för ett perfekt utfört arbete, som vi föreningen och våra grannar får glädje av i många år. När sista spiken slogs i, bjöds hantverkarna på tårta av vår ordförande Lars Linde, som förklarade staketet invigt.

Fredagen den 7 augusti hade vi en liten

men lyckad grillkväll och ett tack till Kurt och alla andra, som hjälpte till denna ljumma kväll. Och även tack till Ängelholms stad för ett praktfullt fyrverkeri som avslutning.

Fredagen den 9 oktober blir det åter tid att avnjuta Kurt Romares hemlagade ärtsoppa med tillbehör. Den 21 oktober har vi tillsammans med F 10 Kamratförening lyckats engagera sjökapten Peo Allard för ett föredrag. Han tjänstgör som fartygschef på Kbv 001 *Poseidon*, som i Medelhavet deltar i räddningsinsatser för flyktingar. Platsen är F 10 och klockslaget 1830. Se vidare lokal annons!

Mot slutet en liten tankeställare. Trotts

att vi är cirka 125 medlemmar, är intresset för att delta i våra begivenheter och även att ställa upp och avlösa ganska klen. Den 25 oktober i samband med söndagsöppen Kajuta har vi föreningsmöte kl.10.00. Då kan vi diskutera detta problem, som nästan alla föreningar får för eller senare. Ett strålande exempel på frivillig insats i vår förening är vårt nya plank, som kommit på plats i sommar.

Glöm ej vår söndags öppna Kajuta mellan kl 0900 och 1200. telefon 0768-494861. Besök gärna vår hemsida

www.Flottansman.se/angelholm

Gunnar Gunnarson

Foto Gunnar Gunnarson

Från Korum från vänster major Karl Gustav Bergenstråhle med maka Anna, kyrkoherde Åke Svensson, ordförande Lars Linde och vår hedersmedlem kommendörkapten Vilhelm Frithz

Våra duktiga hantverkare, som fixat planket. Från vänster Hans Otto Nilsson, Uffe Bengtsson, vår allitallio Göran Kristiansson och Kurt Romare framför del av planket

Besök av US NAVY

Marinens Musikkår blev den 14 juli omplanerade att istället för vaktparad spela, när marinchefen konteramiral Jan Thörnqvist hade besök av USA:s marinchef amiral Jonathan W. Greenert i Karlskrona. Dagen inleddes med en mottagningsceremoni i Örlogshamnen. Vid kvällens middag underhöll en blåskvintett och dagen avslutades med att hela musikkåren framförde Tapto vid Marinmuseet. En del karlskronabor hade turen att beskåda detta speciella tillfälle.

Musikkåren spelar ofta, när ÖB, marin/armé eller flygvapenchefen har högnivåbesök av denna typ, men då oftast vid Karlbergs slott i Stockholm. Denna gång hade marinchefen valt att visa verksamheten vid Karlskrona garnison.

Joakim Berg

Musikkåren utanför Marinmuseum

Marinen genomför vaktparad

I år har Marinens Musikkår genomfört 25 vaktparader. Avmarsch sker från Armémuseum, förutom när marina förband bestrider tjänsten, då vaktparaden utgår från Skeppsholmen. Efter midsommars så hände just detta, när 3.sjöstridsflottiljen från Karlskrona vaktade slottet. Det var några år sedan musikkåren genomförde vaktparad tillsammans med marin personal från Karlskrona men extra festligt, när det händer. 3. sjöstridsflottiljen gjorde ett ypperligt jobb, mycket uppskattat av många.

Joakim Berg

Musikkåren spelar på Skeppsholmen

Födelsedagar Vi hyllar

90 år född

1925-10-09 Kapten Bengt Lindgren STOCKHOLM
1925-10-28 Företagsekonom Fredrik Johansson SURTE
1925-11-05 Maskinist Hans Wedin UPPSALA
1925-12-08 Kommendör 1 gr Bengt Okonor STOCKHOLM
1925-12-19 Stig Edin HÄRNÖSAND

85 år född

1930-10-02 Kjell Jansson LYCKEBY
1930-10-28 Arne Jönsson VÄRNAMO
1930-11-04 Gunnar Sandberg VÄSTERVIK
1930-11-11 Sjöingenjör Lars-Ivar Centerfalk GÄVLE
1930-11-14 Martin Lundberg BILLDAL
1930-11-15 Morgan Bornling KULLAVIK
1930-12-07 Thorleif Forford VÄSTERÅS
1930-12-10 Löjtnant Rune Sjölin HANDEN
1930-12-11 Oscar Sjögren NYNÄSHAMN
1930-12-24 Olle Nordström ENSKEDE GÅRD
1930-12-28 Kommendörkapten Ture Olsson TUNDELSTA
1930-12-31 Kommendörkapten Conrad Cavalli-Björkman TUNDELSTA

80 år född

1935-10-07 Björn Ericsson ASARUM
1935-10-09 Kaj Lindahl TRELLEBORG
1935-10-16 Pensionär Evert Tryding STOCKHOLM
1935-10-16 Olof Stäring VÄSTERVIK
1935-10-18 Kapten Sten Åke D-son Johansson OBBOLA
1935-10-21 Ingenjör Erik Sigfeldt MÖLNDAL
1935-10-28 Konservator Leif Roland Strinde HÄGERSTEN
1935-10-29 Kommendörkapten Jan Wikberg ÖSTERSUND
1935-10-31 Kommendör 1 gr Gustaf Taube LIDINGÖ
1935-11-14 Karl-Erik Johansson VARBERG
1935-11-23 Nils Bjällsjö VÄRNAMO
1935-11-30 Knut Weiland TRELLEBORG
1935-12-01 Klas Freij KARLSKRONA
1935-12-02 Jarl Kihlberg GÖTEBORG
1935-12-07 Polisinspektör Arne Palm NÄTTRABY
1935-12-08 Nils-Georg Folkesson VÄXJÖ
1935-12-09 Leif Åke Andersson SKÖNDAL
1935-12-18 Örlogskapten Bror Wahlberg VÄSTERHANINGE
1935-12-21 Högbåtsman Bengt Fogelström HJO
1935-12-24 Boris Roslund HELSINGBORG
1935-12-26 Jan Florén KARLSHAMN

75 år född

1940-10-02 Erik Wahlund NYNÄSHAMN
1940-10-04 Lennart Kinnander VISBY
1940-10-07 Sven-Olof Fennrup HÖLLVIKEN
1940-10-15 Edmund Ströbaek HALMSTAD
1940-10-19 Rolf Bondesson KARLSHAMN
1940-10-24 Sten Björk TRELLEBORG
1940-10-26 Lars Öhman HÄRNÖSAND
1940-11-12 Ingenjör Gunnar Pettersson STOCKHOLM
1940-11-15 Janne Kjellsson JORDBRO
1940-11-26 Sylve Lorentsson HALMSTAD
1940-11-27 Gunnar Feldt LINKÖPING
1940-12-07 Bo Rex SPEKERÖD

1940-12-13 Advokat Hans Josefson GÖTEBORG
1940-12-14 Bert Ågren KARLSTAD
1940-12-15 Mats Karlsson KARLSKRONA
1940-12-23 Marindirektör Bo Asplund ÖSMO
1940-12-23 Jan Broström V FRÖLUNDA
1940-12-26 Ingenjör Knut Andersson KARLSKRONA

70 år född

1945-10-01 Benni Svensson VÄXJÖ
1945-10-04 Chaufför Per Otte Ekstrand ÄNGELHOLM
1945-10-05 Ulf Svanbäck VÄSTERVIK
1945-10-08 Bengt Norman KARLSHAMN
1945-10-09 Bernth Johansson ÅBY
1945-10-09 Erling Andersson SKÄRHOLMEN
1945-10-11 Claes-Magnus Ehnemark SOLLEFTEÅ
1945-10-21 Kenneth Svensson VÄXJÖ
1945-10-22 Kjell Holm GRUNDSUND
1945-10-23 Margareta Björk STOCKHOLM
1945-10-24 Leg läkare Sven-Göran Blanch HELSINGBORG
1945-10-25 Stellan Nilsson HALMSTAD
1945-10-27 Hans Johnsson KARLSKRONA
1945-10-29 Ulf Almljung V FRÖLUNDA
1945-10-30 Erik Finander VÄXJÖ
1945-11-01 Rolf Sander FILIPSTAD
1945-11-01 Båtsman Roy Johansson SUNDSVALL
1945-11-02 Leif Nilsson TRELLEBORG
1945-11-04 Olle Moberg KARLSKRONA
1945-11-05 Anders Rick FÖRSLÖV
1945-11-07 Börje Karlsson HÄRNÖSAND
1945-11-14 Sjöman Gurli Johansson KVISSLEBY
1945-11-15 Bengt Ohlsson KARLSHAMN
1945-11-18 Jan Rydnert HAVERDAL
1945-11-21 Bruno Holm HÖÖR
1945-11-27 Freddy Lind FRILLESÅS
1945-11-30 Karl Wilthorn KARLSKRONA
1945-11-30 Paul Franke LYCKEBY
1945-12-02 Bo Lindström ÄNGELHOLM
1945-12-05 Örlogskapten Ragnar Westblad GÖTEBORG
1945-12-05 Sven Olof Remen VÄXJÖ
1945-12-08 Herr Stig-Göran Björkman JÄRFÄLLA
1945-12-11 Lars-Olof Carlsson TRELLEBORG
1945-12-14 Project Area Manager Robert Hellsten DANDERYD
1945-12-14 Sven Andersson ARVIKA
1945-12-17 Torbjörn Ericsson NYNÄSHAMN
1945-12-18 Anders Hoberg HELSINGBORG
1945-12-18 Roland Berg TYRESÖ
1945-12-24 Thomas Karlsson KARLSHAMN
1945-12-29 Logistikchef Jan Johansson EDSBRO

65 år född

1950-10-06 Bo Wetterlöv NYVÅNG
1950-10-16 Jan Lennart Erdefelt KARLSKRONA
1950-10-17 Roland Claeson KALMAR
1950-10-17 Skatterevisor Roland Claeson KALMAR
1950-10-20 Kjell-Åke Nilsson TRELLEBORG
1950-10-29 Rolf Ström GRÄDDÖ
1950-11-02 Ingenjör Tommy Claesson VALDEMARSVIK

1950-11-03 Lars-Gunnar Hansson TRELLEBORG
1950-11-08 Militärpräst Kenneth Landelius SOLLENTUNA
1950-11-10 Bo Karlsson KARLSKRONA
1950-11-26 Ingenjör Olle Egnér SOLLENTUNA
1950-12-03 Roger Lundberg GRIMETON
1950-12-04 Johnny Lindqvist NORRKÖPING
1950-12-13 Pensionär Thomas Abrahamsson STOCKHOLM
1950-12-15 Rickard Grugiel VÄXJÖ
1950-12-21 Lars Flärdh NORRKÖPING
1950-12-22 Kent Arvidsson HENÅN

60 år född

1955-10-27 Flaggtumslagare Lars-Johan Svensson
KARLSHAMN
1955-11-04 Martin Persson SUNDSVALL
1955-11-15 Sören Schjölin VÄXJÖ
1955-11-19 Lars-Gunnar Karlsson LYSEKIL
1955-12-03 Båttman Keith Blinkfyr LYSEKIL
1955-12-04 Nils-Göran Gustavsson TRENSUM
1955-12-09 Veterinärinspektör Lennart Nilsson STOCKHOLM
1955-12-18 Göran Larsson JOHANNESHOV
1955-12-30 Hans Nilsson VARBERG

50 år född

1965-10-11 Lokförare Magnus Boberg GÖTEBORG
1965-10-17 Mikael Salminen NYNÄSHAMN
1965-10-17 Civilingenjör Nils Henström TÄBY
1965-12-09 Magnus Thorn VISBY

40 år född

1975-10-12 Thomas Sand ÄLTA
1975-11-02 Tobias Gatenmalm SUNDBYBERG
1975-12-31 Ola Rick FÖRSLÖV

30 år född

1985-12-04 Sjökapten Andreas Backman KALMAR
1985-12-26 Ledningssystemplutonbefäl Gabriel Persson
STOCKHOLM

25 år född

1990-10-27 Stefan Larsson NORRTÄLJE
1990-11-20 Erik Rydell JOHANNESHOV

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Håkan Cronholm
Jesper Edlind
Tommy Edlind
Lars Grundberg
Jeffrey Härstedt
Halmstad
Kjell-Åke Cederwall
Bernt Dahlberg
Petra Fredriksson
Gunnar Heikenberg
Peter Olsson
Härnösand
Björn Andersson
Peter Häggström

Karlskrona

Willert Ekelund
Thorsten Gustafsson
Mats Karlsson
Mats-Peder Robertsson
Lysekil
Kristina Pedersen
Norrköping
Thomas Cronström
Kenneth Lustig
Stockholm
Christina Granström Nilsson
Ulla Jäderqvist
Björn Kjellström
Göran Mauritsson

Christer Wijnbladh

Christer Ångman
Magnus Öhnedal
Dennis Östergren
Sundsvall

Martin Persson
Södertälje
Lars Adelbertsson
Roger Blomqvist
Boris Enqvist
Anders Malm
Andreas Sjöberg

Varberg
Stig-Gunnar Bengtsson
Christer Ekdahl

Lars Gomersson

Olof Helmersson
Hubert Henriksson
Liss-Gerd Nordin

Västerås

Per Blomberg
Lars Gunnar Eriksson
Bo Hedberg

Avlidna kamrater

Knut Ekström NORRKÖPING

född den 18 maj 1926 avliden den 30 april 2015

Mats Falk Växjö

född den 22 februari 1940 avliden den 24 juni 2015

Kjell Göransson TRELLEBORG

född den 23 februari 1937

Eric Hagström LIDINGÖ

född den 25 december 1929 avliden den 8 juni 2015

Sten Hecker LIDINGÖ

född den 11 januari 1935 avliden den 26 juli 2015

Harriet Horn NORRTÄLJE

född den 16 juni 1929 avliden den 18 juli 2015

Lennart Karlsson JÄRFÄLLA

född den 10 november 1936 avliden den 15 maj 2015

Urban Knutsson GÖTEBORG

född den 21 februari 1926 avliden den 6 maj 2015

Georg Ljungquist NORRTÄLJE

född den 23 september 1927 avliden den 17 maj 2015

Carl-Anders Lundgren VARBERG

född den 3 maj 1924 avliden den 17 juni 2015

Karl Gustav Lundmark TOMELILLA

född den 4 juni 1946 avliden den 20 juli 2015

Tuomo Miettinen LIDINGÖ

född den 16 december 1929 avliden den 11 januari 2015

Bengt Olsson ÖSMO

född den 11 juni 1940 avliden den 1 juni 2015

Lars Erik Petersson BAGARMOSEN

född den 13 januari 1920 avliden den 15 juli 2015

Karl-Erik Pihl KARLSKRONA

född den 18 september 1932 avliden den 26 juni 2015

Gillis Ulmstedt HEMSE

född den 25 mars 1933 avliden den 11 juli 2015

Gustav Edgar Winnberg LANDSKRONA

född den 15 juli 1936 avliden den 6 juni 2015

Per-Erik Wåström HELSINGBORG

född den 21 september 1943 avliden den 20 maj 2015

**Hedra våra avlidna kamrater
minne med en gåva till Flot-
tans Män. Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

Julhälsningar

Glöm inte att skicka in en julhälsning, som kommer att införas i nr 4.

Hälsningarna kostar 40 kr för medlem och 80 kr för förening och sätts in på plusgiro 588 19 – 4 före den 10 november.

Lennart Bresell
Kansliet

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	0709-185 724	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	070-342 87 98	Hovsgatan 22 B lgh 1203	871 31	HÄRNÖSAND	larssellgren33@gmail.com
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lennart Persson

Gotland	Olof Berglund	0705-767 187	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	070-661 58 74	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	lars.g.engvall@gmail.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Kenneth Lundgren	076-166 95 66	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göran Löfgren och Rolf Pärnhem.

Kalmarsund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0708-882 441	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0704-958 014	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	070-893 85 15	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	070-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gote.lindberg@outlook.com
Västervik	Åke Revelj	070-336 07 16	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Bertil Andreasson.

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	070-567 59 96	Frejagatan 6	431 44	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	070-393 02 93	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindeback	070-368 33 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie.lindeback@gmail.com
Varberg	Göran Andersson	070-370 18 88	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	072-200 17 01	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Ordförande LOF Växjö Sten Svensson tackar LOF-ordförande Västervik Åke Revelj med en plakett.

Karlskronas Flottans Mäns ordförande Göran Löfgren uppvaktades överraskande på 65-årsdagen.

Riksårsmötet i Västervik

Fyra arrangörskamrater pustar ut före förbrödringsmiddagen. Fr v Rolf Grönberg, Åke Revelj, Bo Andersson samt Jan Nordin

Gunnar Bengtsson berättade om ubåtsspaning.